

Situační a výhledová zpráva

BRAMBORY

- * **Z celkové plochy brambor 46 914 ha připadá na domácnosti 8 603 ha, tj. 18 % plochy**
- * **Kvóta od EU na výrobu bramborového škrobu snížena oproti požadavku pouze na 33 660 tun**
- * **Každoročně stoupá dovoz výrobků z brambor, především hranolků z Polska**
- * **Domácí pěstitelé mají zaskladněn dostatek brambor pro jarní období**

2002

Prosinec

Vydává Ministerstvo zemědělství České republiky

Odbor zemědělských komodit MZe ČR

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Ivan Fryčera MZe ČR

Ing. Jan Adamec MZe ČR

Ředitel odboru:

Ing. Stanislav Kozák MZe ČR

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů:

Český statistický úřad Praha

Český škrobárenský svaz Havlíčkův Brod

Česká zemědělská a potravinářská inspekce

Generální ředitelství cel Praha

Ministerstvo financí České republiky

Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky

Ministerstvo zemědělství České republiky

Ministerstvo pôdohospodárstva SR

Státní rostlinolékařská správa Praha

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno

Ústřední bramborářský svaz České republiky
Havlíčkův Brod

Výzkumný ústav ekonomiky
poľnohospodárstva a potravinárstva
Bratislava

Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův
Brod, s. r. o.

Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky Praha
Podniky zemědělské prvovýroby
a zpracovatelů

Autoři touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín „marketingový rok“, který je ve zprávě používán, začíná u komodity brambory 1. 9. a končí 31. 8. následujícího roku.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici na Zemědělských agenturách MZe ČR, na okresních pracovištích Agrární komory a v budově Ministerstva zemědělství České republiky. Dále vycházejí jako příloha periodika Agrospoj a jsou uvedeny na internetové adrese: <http://www.mze.cz/> v oddíle „Publikace, statistika“.

OBSAH

Úvod	1
Nová metodika ČSÚ	1
Souhrn	2
Zásahy státu u komodity brambory	2
Kvalita brambor a výrobků z brambor	4
Pěstování a trh brambor v Evropě	7
Vývoj pěstování brambor v ČR	10
Rané brambory	16
Pozdní konzumní brambory	18
Průmyslové brambory	21
Pěstování brambor v ekologickém zemědělství	22
Sadbové brambory	24
Bramborový škrob	26
Výrobky z brambor	30
Přílohy	33

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva BRAMBORY prosinec 2002 navazuje na zprávu vydanou v říjnu 2001. Časový posun vydání zprávy byl ovlivněn zpracováním dat o plochách brambor ČSÚ. Zpráva je zpracována na základě údajů dostupných k 30. 11. 2002. V první části zprávy jsou popsány zásahy státu vztahující se ke komoditě brambory, další části jsou zaměřeny na jakost brambor a pěstování brambor v Evropě. Hlavní část je věnována problematice pěstování a zpracování brambor v České republice. Nově je zařazena stať o ekologickém pěstování brambor. Ke zpracování zprávy byly použity údaje z několika informačních zdrojů z důvodu zachování objektivnosti a pro zabezpečení ochrany individuálních dat zúčastněných subjektů.

NOVÁ METODIKA ČSÚ

Nová metodika stanovuje plochy a produkci zemědělských plodin na základě šetření v zemědělských podnicích a v sektoru domácností. Podle mezinárodní metodiky (Eurostat) vstupují do bilancí zvlášť agregované údaje za zemědělský sektor a zvlášť za sektor domácností. Výsledky šetření za sektor domácností jsou známy až počátkem dalšího roku. Letošní uváděný údaj je odhadem ČSÚ.

Od letošního roku uplatňuje ČSÚ při zpracování svých šetření v zemědělských podnicích metodiku, která je harmonizována s metodou používanou v EU. V návaznosti na naplnění stanovených požadavků EU byly po dohodě se spolupracujícími institucemi stanoveny prahové hodnoty takto:

- a) základním kritériem (včetně) – od výměry 1ha obhospodařované zemědělské půdy
- b) doplňková kritéria včetně
 - od výměry 1500m² pěstovaných intenzivních plodin (vinice, sady, venkovní zelenina, květiny)
 - od 300 m² skleníků a pařenišť
 - od 1 ks skotu
 - od 2 ks prasat
 - od 4 ks ovcí a koz
 - od 50 ks drůbeže
 - od 100 ks králíků nebo kožehřívových zvířat
- c) podnikatelské subjekty s chovem ryb na vodní ploše bez omezení výměry.

Do strukturálního šetření byly zahrnuty veškeré hospodařící subjekty, které splňovaly v okamžiku šetření tato kritéria nebo alespoň některé z nich. Nebylo podstatné, zda se tyto subjekty zabývaly hospodařením v zemědělství jako hlavní činností nebo jen doplňkově nebo zda byly fyzickou nebo právnickou osobou.

Předběžné výsledky propočtů a jejich sumarizace za rok 2002

	Rok 2002				
	Plocha v ha			Odhad prům. výnosu v t/ha (za ZS a D)	Celková sklizeň v tunách (suma ZS+D)
	Zemědělský sektor	Odhad za domácnosti	ZS a D celkem		
Brambory rané	8 598	3 002	11 600	19,62	227 536
Brambory ostatní	29 713	5 601	35 314	26,75	944 528
- z toho: konzumní	22 789	5 601	28 390	26,32	747 306
průmyslové	6 924	0	6 924	28,48	197 222
Brambory c e l k e m	38 311	8 603	46 914	24,98	1 172 064

Pramen: ČSÚ

SOUHRN

Marketingový rok 2001/02 se vyznačoval velmi rozdílnými cenami pozdních konzumních brambor na podzim a na jaře. I přes nejnížší sklizeň brambor, v historii pěstování brambor v ČR, v roce 2001, se průměrné ceny zemědělských výrobců na podzim roku 2001 pohybovaly na úrovni dlouhodobých cen. Koncem roku nastalo postupné zvyšování cen na 4000 Kč/t, které v jarních měsících roku 2002 dosáhly podle ČSÚ úrovně 7 000 Kč/t (v únoru 7 186 Kč/t), což je druhá nejvyšší úroveň cen od roku 1995. Po příznivém jarním zpeněžování pozdních konzumních brambor následoval cenový propad při realizaci sklizně raných brambor roku 2002. Významné je, že přes nejnížší sklizeň pozdních konzumních brambor v historii pěstování nebyly nutné enormní dovozy těchto brambor ze zahraničí. V první polovině roku 2002 se dovezlo 27 089 tun. Tato skutečnost svědčí o zlepšujícím se využití sklizně k tržním účelům. Odkameňovací linky připravující půdu pro výsadbu, dobrá ochrana proti chorobám a škůdcům, šetrné třídění a dokonalá klimatizace skladů umožňují dosahovat vysokou výtěžnost konzumních brambor i při skladování do jarních měsíců.

Letošní odhadovaná osázená plocha je opět nižší než v roce 2001. ČSÚ odhaduje, že letos bylo bramborami osázeno celkem jen 46 914 ha. Současně předpokládá průměrný výnos na úrovni 24,98 t/ha. Vlivem zvýšení výnosu by měla být i přes značný pokles plochy letošní celková sklizeň 1 172 064 t brambor vyšší než loni.

Počasi přálo letos bramborářům pouze v období výsadby jak raných tak i ostatních brambor. V období nasazování hlíz bylo v některých oblastech sucho, které zapříčinilo napadení hlíz strupovitostí, v období nárůstu hlíz začaly vydatné dešťové srážky podporující silný infekční tlak plísně bramborové. Deště znesnadňovaly i sklizeň. Není znám rok, kdy by se brambory sklízely ještě koncem listopadu jako v letošním roce. Na místech silně zamokřených nebudou zřejmě brambory vůbec sklizeny (odhadem na 400 ha).

Plochy průmyslových brambor v posledních letech narůstají po tisících hektarech. Plocha 6 924 ha se již blíží ploše, odpovídající požadavku ČR na národní kvótu od EU pro výrobu bramborového škrobu ve výši 51 000 tun. Výše přidělené národní kvóty pro výrobu bramborového škrobu rozhodne o výměře brambor pěstovaných pro výrobu škrobu v příštích letech.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODITY BRAMBORY

Do zásahů státu u komodity brambory jsou zahrnuty:

1. Celní a ochranná opatření
2. Licenční politika
3. Daňová politika
4. Dotační politika
5. Zásahy Státního zemědělského intervenčního fondu – SZIF

1. Celní a ochranná opatření

Dne 1. ledna 2002 nabylo účinnosti nařízení vlády č. 480/2002 Sb., kterým byl vydán celní sazebník a stanoveny sazby dovozního cla pro rok 2002. Celní sazby jsou uvedeny v příloze této situační a výhledové zprávy.

Od 1. 7. 2002 nabylo účinnosti nařízení vlády ČR č. 266/2002 Sb. V rámci tohoto nařízení byly stanoveny preferenční celní sazby pro dovoz některých zemědělských a potravinářských výrobků pocházejících z Evropské unie. Toto nařízení je výsledkem jednání o oboustranné liberalizaci

vzájemného agrárního obchodu mezi ČR a EU u vybraných položek celní nomenklatury, platí jeden rok do 30. 6. 2003. Dle tohoto nařízení platí v rámci komodity brambory nulová preferenční sazba pro dovoz sadbových brambor (položka 0701 10 00) ze zemí EU bez množstevního omezení.

2. Licence týkající se dovozu a vývozu zboží

Dne 1. 1. 2002 nabylo účinnost nařízení vlády č. 481/2001 Sb., měnící nařízení č. 185/2000 Sb., kterým se stanoví výrobky, jež mohou být dováženy do České republiky nebo vyváženy z České republiky jen na základě licence podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu výrobků a o licenčním řízení.

Do seznamu zboží, které podléhá licenčnímu řízení při dovozu bez množstevního omezení patří z komodity brambory pouze položka 3505 10 dextriny a jiné modifikované škroby.

3. Daňová opatření

Daň z přidané hodnoty

Snížené pětiprocentní sazbě daně z přidané hodnoty podléhají nadále podle zákona č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních a zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty tyto skupiny položek celního sazebníku:

07	zelenina
11	mlýnské výrobky, škroby, inulín
1702	ostatní cukry
20	přípravky ze zeleniny

4. Dotační politika

Prostřednictvím jednotlivých podpůrných programů (PP) týkajících se brambor byly v roce 2002 vyplaceny následující finanční podpory:

PP 2.B.a.3) Podpora testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod do výše 60 % prokázaných přímých nákladů. **Vyplaceno celkem 4 974 666 Kč.**

PP 2.B.a.4) Podpora ozdravení šlechtitelského materiálu odrůd brambor vyšlechtěných v České republice do výše 80 % prokázaných přímých nákladů. **Vyplaceno celkem 2 976 000 Kč.**

PP 2.B.b.4) Podpora k licenčnímu poplatku u brambor do výše 400 % zaplacených nebo započtených licenčních poplatků. **Vyplaceno celkem 18 658 000 Kč, částka představuje výši 266 % z možných 400 %.**

PP 3.c.) Podpora používání certifikované sadby brambor na produkčních plochách u pěstitelů hospodařících v uzavřené sadbové oblasti vymezené zákonem č. 92/1996 Sb., jako prevence proti šíření karanténních bakterií, **do výše 2500 Kč/t u stupně C1 a do 1500 Kč/t u stupně C2 za 1 tunu certifikované sadby** použité na vlastní výsadbu produkčních (nikoliv množitelských!) ploch, maximálně 3 t/ha osázené plochy. Přidělená částka 35 000 000 Kč, **vyplaceno celkem 34 999 844 Kč**, tj. 2047 Kč/t stupně C1 (požádáno na 10 772 tun) a 1228 Kč / t stupně C 2 (požádáno na 10 538 tun).

5. Zásahy Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF)

Zákon č. 256/2000 Sb. o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů nabytí platnosti 11. 8. 2000. SZIF provádí opatření a zavádí tržní řády pro stabilizaci trhů se zemědělskými výrobky a potravinami s cílem minimalizace výkyvů cen na domácím trhu. Nařízení vlády č. 175/2001 Sb. ze dne 25. dubna 2001, kterým se stanoví podmínky a zásady pro poskytování finanční podpory pro zpracování brambor a pšenice na škrob a kterým se stanoví podmínky a zásady pro poskytování subvence při vývozu výrobků z bramborového škrobu bylo novelizováno nařízením vlády č. 250/2002 Sb. V novele je zvýšeno množství podporovaného bramborového škrobu ze 30 000 tun na 45 000 tun.

KVALITA BRAMBOR A VÝROBKŮ Z BRAMBOR

Brambory a výrobky z brambor jsou nezastupitelnou složkou lidské stravy. Výrobu potravin, jejich uvádění do oběhu a státní dozor upravuje zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, novelizovaný zákonem č. 306/2000 Sb., který vstoupil v platnost 1. ledna 2001. Vyhláška č. 332/1997 Sb. stanovuje i kvalitativní požadavky na brambory a výrobky z brambor. Byla novelizována vyhláškou č. 92/2000 Sb.. Tato novelizace se však netýká brambor a výrobků z nich.

1. Výtah ze zákona č. 306/2000 Sb.:

Podnikatel, který uvádí do oběhu potraviny balené ve výrobě, je povinen způsobem stanoveným vyhláškou potraviny řádně označit na obalu určeném pro spotřebitele. Do oběhu je zakázáno uvádět potraviny :

- jiné než zdravotně nezávadné,
- klamavě označené nebo nabízené ke spotřebě klamavým způsobem,
- neznámého původu.

2. Výtah z vyhlášky č. 332/1997 Sb.:

Odrůda s podlouhlými hlízami má průměrnou délku hlízy alespoň dvojnásobně větší, než je průměrná šířka hlízy.

Za zelené jsou považovány hlízy konzumních brambor se zeleným vybarvením, které pokrývá více než 1/8 povrchu hlíz.

Strupovitými hlízami se rozumí hlízy konzumních brambor s obecnou strupovitostí pokrývající více než 1/4 povrchu hlíz.

Označování brambor

Brambory konzumní se označují názvem skupiny (rané, pozdní) a odrůdou, při dovozu se označí ještě země původu. U brambor konzumních pozdních se uvádí varný typ.

Užití brambor konzumních pozdních dle varných typů .

Varný typ	Konzistence	Užití
A	pevná, nerozvařivá, lojovitá	do salátů, jako příloha
B	polopevná, polomoučná, nerozvařivá nebo slabě rozvařivá	pro přípravu jídel všeho druhu, jako příloha
C	měkká, moučná, středně rozvařivá	především pro přípravu těst a kaší

U brambor konzumních raných se označuje barva dužniny, tvar hlíz a případně označení drobné.

Požadavky na jakost

Konzumní brambory musí být odrůdově jednotné a nesmějí obsahovat příměsi nad rámec přípustných odchylek. U raných brambor je přípustné nejvýše 1 % příměsí a 2 % (hmotnosti) cizích odrůd, u pozdních 2 % příměsí a 2 % cizích odrůd.

Velikost hlíz:

rané – větší než 28 mm, o hmotnosti větší než 20 gramů, rané drobné 17 – 28 mm o hmotnosti 5 – 20 gramů,

pozdní kulovitého nebo oválného tvaru – větší než 35 mm bez stanovení hmotnosti. Pro hlízy podlouhlých odrůd brambor konzumních pozdních se požadavky na velikost nestanoví.

Přípustné odchylky hlíz jakostně neodpovídajících:

Ukazatel		Brambory konzumní rané	Brambory konzumní pozdní
Celkem nejvýše % hmotnosti		4	6
Z toho nejvýše % hmotnosti	s mokrou hnilobou	1	hniloby celkem 1
	se suchou hnilobou	1	
	hlízy zelené	1	-

1. Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti konzumních brambor za 1. – 9. měsíc roku 2002

Za období leden až září roku 2002 vykonala Česká zemědělská a potravinářská inspekce kontrolu 1208 šarží brambor. Právním předpisům nevyhovělo celkem 311 šarží, tj. 25,7 % kontrolovaných šarží.

V porovnání s rokem 2001, kdy nevyhovělo celkem 35,7 % kontrolovaných šarží se jedná o celkem výrazný pokles zastoupení nevyhovujících šarží konzumních brambor na trhu. Hlavní pozornost prováděné kontroly byla zaměřena na maloobchodní síť, kde bylo zkontrolováno 920 šarží, právním předpisům nevyhovělo 250, tj. 27,2 %. Tento výsledek je příznivější než zjištění v roce 2001, kdy nevyhovělo 41,0 % kontrolovaných šarží.

Ve velkoobchodech bylo kontrolováno 229 šarží, jako nevyhovující bylo vyhodnoceno 59 šarží, tj. 25,8 %, což je výsledek prakticky stejný jako v roce 2001. Podstatnou část zjištěných nevyhovujících šarží ve velkoobchodě tvoří šarže, které nevyhověly z důvodu překročení povoleného výskytu hlíz jiných odrůd, těchto šarží bylo 38.

Počet kontrolovaných vzorků konzumních brambor za 1. – 9. měsíc roku 2002

Brambory	Výroba			Velkoobchod			Maloobchod			Celkem		
	Celkem	Nevyh.	%	Celkem	Nevyh.	%	Celkem	Nevyh.	%	Celkem	Nevyh.	%
Rané	13	0	0,0	159	53	33,3	124	57	46,0	296	110	37,2
Pozdní	46	2	4,4	70	6	8,6	796	193	24,2	912	201	22,0
Tuzemsko	59	2	3,3	77	5	6,5	712	186	26,1	848	193	22,8
Dovoz	0	0	0	152	54	35,5	208	64	30,8	360	118	32,8
Celkem	59	2	3,4	229	59	25,8	920	250	27,2	1208	311	25,7

Pramen: ČZPI

V roce 2002 nelze žádný ze zjišťovaných nedostatků považovat za dominantní. Zatímco v roce 2001 jasně převládaly nedostatky jakostní, v roce 2002 je frekvence závad v označování a jakosti prakticky shodná.

Výsledky rozborů konzumních brambor z laboratoří a z hodnocení na místě za 1. – 9. měsíc roku 2002

Brambory	Počet vzorků					
	Cizorodé látky		Požadavky na jakost		Značení	
	Celkem	% nevyh.	Celkem	% nevyh.	Celkem	% nevyh.
Rané	23	0,0	68	23,5	168	33,9
Pozdní	54	0,0	573	17,4	520	12,9
Celkem	77	0,0	641	18,1	688	18,0

Pramen: ČZPI

Při sledování obsahu cizorodých látek nebylo zjištěno překročení žádného ze stanovených hygienických limitů a z tohoto hlediska brambory stále zůstávají pro spotřebitele zcela bezpečnou potravinou.

2. Kontrola odrůdové pravosti a jednotnosti

Dosavadní výsledky kontrol prokázaly, že přímo u tuzemských výrobců nejsou zjišťovány problémy s odrůdovou pravostí a jednotností. Problémy pak nastávají až v obchodní síti, kde je nejvyšší frekvence závad zjišťována především v maloobchodech.

V porovnání mezi tuzemskými a dovoзовými bramborami vykazují vyšší frekvenci závad rané brambory z dovozu, zejména pak rané brambory italské provenience.

Kontrola byla proto zaměřena na ty skupiny osob, u kterých bylo při minulých kontrolách zjištěno nejvíce závad.

Výsledky roku 2002 (za 1. – 9. měsíc)

V průběhu kontroly bylo celkem prověřeno 182 šarží konzumních brambor. Nepovolený výskyt příměsí hlíz jiné odrůdy, nebo záměna deklarované odrůdy za odrůdu jinou, byl zjištěn u celkem 43 vzorků, tj. 23,6 %. V porovnání se situací v roce 2001 (32,1 %) a 2000 (38,3 %) se situace v tomto znaku na trhu brambor zlepšila.

Brambor pozdních bylo celkem kontrolováno 70 šarží. Příměsí, nebo záměny odrůd byly zjištěny u 10 vzorků, tj. 14,3 % (2001 – 17,1 %, 2000 – 53,8 %).

Brambor raných bylo kontrolováno 112 šarží. Nedostatky byly zjištěny u celkem 33 vzorků, tj. 29,5 % (2001 – 38,9 %, 2000 – 33,8 %).

Při porovnání výsledků kontroly podle místa jejího provedení byly zjištěny u jednotlivých skupin kontrolovaných subjektů značně rozdílné výsledky kontroly.

Přímo u výrobců konzumních brambor bylo kontrolováno 13 šarží. Všechny tyto šarže vyhověly požadavkům právního předpisu.

V maloobchodech bylo kontrolováno celkem 32 šarží, z toho požadavkům právního předpisu nevyhovělo 13,5 %. Ve velkoobchodních firmách bylo kontrolováno 41 šarží, z toho nevyhovělo 24,1 %. Nejvíce závad pak bylo zjištěno přímo u dovozců konzumních brambor, kde bylo kontrolováno 52 šarží a z tohoto množství nevyhovělo požadavkům právních předpisů 32,1 %. Tento výsledek potvrdil stabilně dobrou situaci u výrobců konzumních brambor.

Výsledky kontroly podle místa provedení – počet šarží

Místo	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Dovozce	
Hodnocení	vyhovující	nevyhov.	vyhovující	nevyhov.	vyhovující	nevyhov.	vyhovující	nevyhov.
Počet šarží	13	0	32	5	41	13	53	25

Pramen: ČZPI

Výsledky kontroly konzumních brambor raných

Deklarovaná země původu	Počet kontrolovaných šarží	Počet nevyhovujících šarží	% nevyhovujících šarží
Česká republika	20	2	10,0
Itálie	72	23	31,9
Řecko	11	7	63,6
Španělsko	9	1	11,1

Pramen: ČZPI

Výsledky kontroly konzumních brambor pozdních

Deklarovaná země původu	Počet kontrolovaných šarží	Počet nevyhovujících šarží	% nevyhovujících šarží
Česká republika	62	10	16,1
Německo	6	0	0
Holandsko	1	0	0
Francie	1	0	0

Pramen: ČZPI

Z tabulky vyplývá, že nejvíce závad u brambor raných bylo zjištěno v bramborách konzumních raných řeckého původu. Italských brambor raných nevyhovělo celkem 31,9 %.

Nevyhovující konzumní brambory pozdní byly zjištěny pouze v šaržích české provenience, jak je však již výše uvedeno, týká se tato skutečnost pouze obchodních organizací.

PĚSTOVÁNÍ A TRH BRAMBOR V EVROPĚ

Letošní rok byl pro výsadbu brambor velmi příznivý. Počasí v dubnu přálo pěstitelům i v severní Evropě, a tak většina producentů osázela již v tomto období velkou část plochy brambor pro hlavní sklizeň. Podle závěrů letošní 6. mezinárodní konference o bramborách, konané v březnu v Paříži se ukázalo, že hektarové výnosy v EU-5 byly v dlouhodobém vývoji cyklické (viz. maximální dosažené hodnoty v letech 1993, 1997 a 2000). Podle tohoto vývojového trendu by měly být letošní ha výnosy v EU-10 kolem 25,5 t/ha a 42,5 t/ha v EU-5. To znamená, že celková letošní sklizeň brambor by mohla být 45,9 mil. t ve srovnání se 45,1 mil. t v roce 2001 a 48,7 mil. t v roce 1999 a 2000. Podle této předpovědi by pak v marketingovém roce 2002/03 klesla průměrná cena v EU-5 na úroveň 100 EUR/t. (např. průměrná týdenní cena zemědělských výrobců v EU v květnu 2002 byla na úrovni 112 EUR/t). Pěstitelé brambor v Evropě na základě dobrých výsledků sklizně roku 2001, kdy získali významné příjmy, zvýšili osázené plochy brambor.

Trh brambor v Evropě na jaře 2002 byl dostatečně nasycen bramborami jednak ze „staré“ sklizně, ale i dovezenými ranými bramborami ze Středomoří. První dodávky raných brambor ze Středomoří se na trhu objevily již na začátku ledna 2002, a to ve Francii a v Německu. Nejprve se začaly dovážet rané brambory z Maroka a z Kypru. Obchodní odbytové ceny raných brambor odrůdy Nicola činily ve Francii 610 EUR/t (18,90 Kč/kg). Raná odrůda Spunta se ve Francii na některých trzích prodávala podle kvality za cenu 490-520 EUR/t (15,60 Kč/kg). Konzumní brambory ze staré sklizně se v tomto období prodávaly za cenu 171 až 182 EUR/t (5,50 Kč/kg).

Sklizňové plochy brambor v Evropské unii (v tis. ha)

Země	1997	1998	1999	2000	2001	2002 p
Nizozemsko	179,9	126,5	179,5	174,9	161,7	162,8
Francie	170,2	164,1	164,2	162,8	160,8	167,3
Belgie	57,7	60,6	68,8	65,8	62,2	61,4
Německo	303,6	297,3	308,5	304,4	282,1	274,1
Velká Británie	165,9	164,1	177,6	166,0	165,3	162,0
EU-5	877,2	812,6	898,7	873,9	832,1	837,6
Španělsko	150,1	141,7	136,1	123,3	115,5	111,9
Itálie	90,7	90,1	86,4	81,9	81,6	82,0
Ostatní EU-15	276,0	277,7	279,5	266,9	259,7	254,2
EU-15	1 394,0	1 322,2	1 400,6	1 346,0	1 288,9	1 285,7
EU-10	516,8	509,5	502,0	472,1	456,8	448,1

Pramen: Agra Europe – Potato Markets weekly 2002

Poznámka: 2002 p – předpoklad

EU-10: Itálie, Španělsko, Portugalsko, Švédsko, Dánsko, Irsko, Finsko, Rakousko, Řecko, Lucembursko.

V pěti hlavních produkčních zemích (Nizozemsko, Francie, Belgie, Německo, Velká Británie) byla v roce 2002 zvýšena plocha brambor pouze o 0,7 %. Přitom nejvyšší zvýšení osázené plochy bramborami v roce 2002 bylo zaznamenáno ve Francii, a to přibližně o 4 % proti loňskému roku, zatímco ve Velké Británii byla naopak osázená plocha v roce 2002 o 2 % nižší proti úrovni roku 2001. Největší snížení plochy pro pěstování brambor bylo zaznamenáno ve Španělsku, a to o 3,1 %.

Průměrné hektarové výnosy brambor v Evropské unii (v t/ha)

Země	1997	1998	1999	2000	2001	2002 p
Nizozemsko	44,3	41,5	45,8	46,5	43,4	43,7
Francie	39,3	36,9	39,7	39,5	37,8	39,3
Belgie	45,7	40,6	44,4	44,4	41,3	44,4
Německo	38,4	38,1	37,5	43,3	40,8	38,9
Velká Británie	43,0	39,3	40,2	37,7	40,2	41,8
EU-5	41,1	38,8	40,6	42,3	40,6	40,9
Španělsko	21,7	22,9	24,7	25,5	25,6	26,4
Itálie	22,3	24,4	24,0	25,1	24,3	24,5
Ostatní EU-15	24,0	23,4	24,4	25,0	24,7	24,9
EU-15	34,4	32,9	34,8	36,2	35,0	35,4
EU-10	23,0	23,4	24,4	25,1	24,8	25,2

Pramen: Agra Europe – Potato Markets weekly 2002

Poznámka: 2002 p – předpoklad

EU-10: Itálie, Španělsko, Portugalsko, Švédsko, Dánsko, Irsko, Finsko, Rakousko, Řecko, Lucembursko.

V EU-15 se v roce 2002 zvýšil odhad hektarových výnosů celkem o 1,1 % proti úrovni roku 2001. V Belgii byly zvýšeny hektarové výnosy až o 7,6 % a ve Francii a ve Velké Británii o 4 %. V Německu se předpokládá letos snížení hektarových výnosů o 4,6 %. Průměrné hektarové výnosy v EU-15 se předpokládají na úrovni 35,4 t/ha a v pěti hlavních produkčních zemích jsou odhadovány na 40,9 t/ha.

Produkce brambor v Evropské unii (v tis. t)

Země	1997	1998	1999	2000	2001	2002 p
Nizozemsko	7 973	5 249	8 221	8 127	7 015	7 109
Francie	6 689	6 053	6 525	6 434	6 075	6 567
Belgie	2 637	2 462	3 057	2 922	2 564	2 727
Německo	11 659	11 338	11 568	13 193	11 503	11 050
Velká Británie	7 128	6 456	7 131	6 252	6 647	6 772
EU-5	36 086	31 558	36 502	36 928	33 804	34 225
Španělsko	3 254	3 247	3 367	3 138	2 957	2 951
Itálie	2 020	2 195	2 072	2 053	1 984	2 009
Ostatní EU-15	6 620	6 498	6 815	6 659	6 400	6 330
EU-15	47 980	43 497	48 756	48 778	45 145	45 515
EU-10	11 894	11 939	12 254	11 850	11 341	11 290

Pramen: Agra Europe – Potato Markets weekly 2002

Poznámka: 2002 p – předpoklad

EU-10: Itálie, Španělsko, Portugalsko, Švédsko, Dánsko, Irsko, Finsko, Rakousko, Řecko, Lucembursko.

Celkově se předpokládá produkce brambor v roce 2002 v Evropské unii 45,5 mil. tun. V EU-15 se zvýšila produkce o 0,8 %, v EU-5 však o 1,2 %. Největší zvýšení produkce bylo zaznamenáno v Nizozemsku (o 8,1 %) a v Belgii (o 6,4 %). V Německu se letos předpokládá snížení produkce o 3,9 % na 11,05 mil. t celkem.

Průměrná cena producentů v EU-5 (průměr za období od října do května) v EUR/t

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002 p
EUR/t	90,0	217,0	60,3	85,8	123,6	100

Pramen: Agra Europe – Potato Markets weekly 2002

Poznámka: 2002 p – předpoklad

Průměrná cena konzumních brambor v pěti hlavních produkčních zemích na podzim roku 2002 se pohybuje na úrovni 70–100 EUR/t (2126 – 3038 Kč/t). Očekává se prudký růst cen až na 130 EUR/t (3950 Kč) ke konci sezóny.

V Německu klesla v září a v říjnu cena konzumních brambor, varného lojovitého typu, ze 105 EUR/t na 70 EUR/t. Ve stejném období loňského roku se tato cena pohybovala na úrovni 130–120 EUR/t (3646 Kč).

Ve Francii zůstává cena 87 EUR/t (2643 Kč) na stejné úrovni od začátku září. Ve Velké Británii rovněž klesá cena konzumních brambor ze 75,44 GBP/t na začátku září až na 65,92 GBP/t koncem září (3190 Kč).

V Itálii zůstávají v září 2002 obchodní ceny brambor, balených v 5 kg pytlích, na stejné úrovni 240 EUR/t (7292 Kč/t), zatímco v roce 2001 byla tato cena mnohem vyšší, až 420 EUR/t (12 761 Kč). Průměrné ceny producentů se v září 2002 pohybovaly podle místních trhů pro balení v 5 kg pytlích od 190 do 220 EUR/t (6685 Kč/t).

Velkoobchodní ceny brambor ve Španělsku se pohybují podle místního trhu na úrovni 180 – 310 EUR/t (5469 – 9419 Kč/t).

Plocha osázená bramborami ve střední a východní Evropě (v tis. ha)

Země	1993	1995	1997	1999	2001
Polsko	1 761,0	1 520,0	1 306,0	1 268,0	1 194,0
Slovensko	47,0	39,9	32,5	27,2	26,2
Maďarsko	56,0	57,3	64,0	58,0	45,0
Estonsko	42,6	36,9	35,2	31,1	38,0
Litva	87,7	75,3	69,6	50,1	55,1
Lotyšsko	121,9	124,5	121,2	121,1	102,5
Rusko	3 548,0	3 409,0	3 330,0	3 300,0	3 252,0
Ukrajina	1 534,0	1 532,0	1 577,0	1 151,0	1 604,0
C e l k e m	8 052,2	7 597,9	7 308,5	6 735,5	7 029,2

Pramen: Agra Europe – Potato Markets weekly 2002

Plocha, výnosy a produkce brambor na Slovensku v roce 2001 a 2002

Brambory	2001			2002 *		
	Plocha ha	Výnos t/ha	Produkce t	Plocha ha	Výnos t/ha	Produkce t
Rané	1 786	12,15	21 696	2 416	14,68	35 467
Pozdní konzumní	22 720	12,29	279 329	21 945	17,00	373 065
Sadbové	1 674	13,31	22 278	2 090	14,36	30 012
C e l k e m	26 180	12,35	323 303	26 451	16,58	438 544

Pramen: Zemiaky, situačná a výhľadová správa, November 2002

Poznámka: 2002 * odhad

V roce 2002 bylo na Slovensku osázeno bramborami 26 451 ha, z toho ranými 2 416 ha, sadbovými 2 090 ha a pozdními konzumními bramborami 21 945 ha. Vlivem vyššího výnosu 16,58 t/ha než v minulém roce se také podstatně zvyšuje celková produkce brambor na 438,5 tis. t (loni 323,3 tis. t). V současné době na Slovensku převyšuje nabídka brambor nad poptávkou.

Na Slovensku platí pro brambory „Trhový poriadok pre zemiaky“ na základě opatření MP SR č. 9397/1999-510. Pro hospodářský rok 2002/2003 (1. 6. 2002 – 30. 5. 2003) je stanovena kvóta 140 tis. t pro pozdní konzumní brambory s minimální cenou 5 200 SKK/t. Od 1. 10. 2002 do

31. 3. 2003 se bude měsíčně zvyšovat o 350 SKK/t. Minimální cena platí jen pro kvótovanou produkci konzumních brambor, na kterou je vázána dotační podpora. Dotace na konzumní brambory se může poskytnout v rámci přidělené kvóty do 16 000 SKK/ha přepočtené plochy podle přepočtu na hektarový výnos 20 t/ha.

Porovnání cen zemědělských výrobců brambor ve 38.týdnu (CZV v EUR/100 kg)

Země	2002	2001	2000
Bulharsko	19,38	22,44	-
Estonsko	11,76	10,86	11,06
Chorvatsko	16,21	-	38,34
Litva	10,19	-	15,84
Maďarsko	14,97	12,26	-
Polsko	7,39	10,49	10,11
Slovensko	10,74	11,47	16,01
Ukrajina	-	8,18	10,66

Pramen: ZMP Berlin

Poznámka: ceny jsou přepočítané z národních měn v aktuálním kurzu na EURO v příslušném období jednotlivých roků

VÝVOJ PĚSTOVÁNÍ BRAMBOR V ČESKÉ REPUBLICE

V posledních dvou letech se zintenzivňuje pokles výměry brambor. Nejvyšší pokles nastal u konzumních brambor. U brambor pro výrobu škrobu je zaznamenáván opačný trend, kdy plochy narůstají. Plocha sadbových brambor zůstává na přibližně stejné výměře. Tento vývoj je ovlivněn značnou cenovou nestabilitou u konzumních brambor.

V marketingovém roce 2001/02 došlo k poklesu plochy brambor o 15 061 ha (o 21,7 %), na 54 137 hektarů. Současně poklesl i průměrný výnos o 0,45 t/ha. Celková produkce brambor klesla o 345 515 tun, tj. o 23,6 % na 1 130 477 tun, na nejnižší úroveň v historii pěstování brambor v ČR. Celková nízká produkce brambor signalizovala určitý nedostatek kvalitních brambor na trhu, což se však projevilo růstem cen až na počátku roku 2002. Po sklizni byla vysoká nabídka brambor, které nebyly vhodné pro dlouhodobé skladování. Převís podzimní nabídky nad poptávkou tlumil nárůst cen. Na počátku roku 2002 se rozvinula mohutná mediální kampaň, předpovídající nedostatek brambor na trhu a vysoké ceny v maloobchodní síti. Došlo k prudkému nárůstu dovozů konzumních brambor, preferenční kvóta 15 000 tun pro dovoz konzumních brambor ze zemí EU se clem pouhých 6 % byla vyčerpána na počátku února a nastalo čerpaní kvóty pro první čtvrtletí ve výši 5 000 tun se clem 50 %, která byla vyčerpána 15. března. Do konce čtvrtletí se dovoz zastavil. Dovážet brambory se 100 % clem se již nevyplácelo. Pěstitelé, kteří měli zaskladněny kvalitní konzumní brambory je realizovali za vysoké ceny. Dle ČSÚ dosáhla v únoru průměrná měsíční cena zemědělských výrobců výše 7186 Kč/t. Tato cena v mnohých případech převyšovala cenu certifikovaných sadbových brambor. Mnozí množitelé snižovali velikostní třídění sadby aby dosáhli většího podílu velkých hlíz, které prodávali za ceny konzumních brambor.

V druhém čtvrtletí bylo možné dovést s 50% clem 15 000 tun konzumních brambor. Přestože tato kvóta byla vyčerpána pouze ze 46 %, žádný nedostatek brambor na trhu se neprojevil. Nejvyšší spotřebitelské ceny malého balení brambor v supermarketech nepřesáhly 20 Kč/kg. Dle ČSÚ byla nejvyšší průměrná spotřebitelská cena v květnu ve výši 15,54 Kč/kg.

Skutečnost, že se nerealizovaly vysoké dovozy svědčí o schopnosti našich bramborářů zásobovat trh konzumními bramborami po celý rok i při nižší sklizni. Je to výsledek rozšíření technologie odkameňování půd před výsadbou, kvalitní ochrany porostů před chorobami a dobré klimatizace skladů. Do skladů jsou naskladňovány pouze partie, které jsou vhodné pro dlouhodobé skladování. Kvalitu hlíz nelze vylepšovat skladováním, lze ji pouze udržovat. Uplatňování celého tohoto technologického postupu zvyšuje výtěžnost kvalitních konzumních hlíz z hektaru pro tržní účely.

Od roku 2002 provádí ČSÚ svoje šetření v souladu s postupy používanými v EU. Letošní odhadovaná osázená plocha brambor klesla pod hranici 50 tisíc hektarů, současně však s vyšším odhadem výnosu 26,32 t/ha překračuje celkovou skutečnou sklizeň roku 2001. I přes nepříznivé povětrnostní podmínky během vegetace a při sklizni je předpoklad dobrého zásobení trhu i v jarních měsících roku 2003.

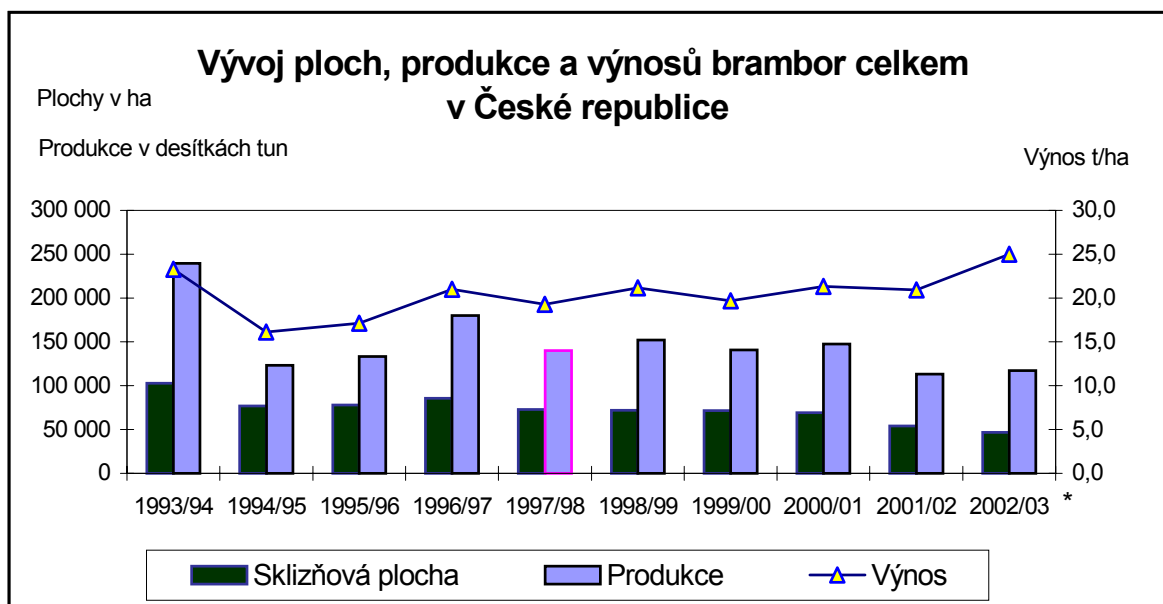
Nařízení vlády č.175/2001 Sb. vnáší řád a jistotu do pěstování průmyslových brambor. Někteří pěstitelé ustupují od ekonomicky nejistého pěstování konzumních brambor a přecházejí na jistotu při pěstování průmyslových brambor. Pěstování průmyslových brambor má však pouze malý omezený prostor, v budoucnu podmíněný výší národní kvóty od EU pro výrobu bramborového škrobu.

Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v České republice

Marketingový rok	Sklizňové plochy ha	Průměrný výnos t/ha	Produkce celkem t
1990/91	109 299	16,06	1 755 115
1991/92	113 295	18,03	2 043 205
1992/93	110 530	17,82	1 969 233
1993/94	102 816	23,30	2 395 810
1994/95	76 673	16,06	1 231 035
1995/96	77 869	17,08	1 330 119
1996/97	85 710	21,00	1 800 272
1997/98	72 625	19,30	1 401 663
1998/99	71 855	21,15	1 519 768
1999/00	71 455	19,69	1 406 832
2000/01	69 198	21,33	1 475 992
2001/02	54 137	20,88	1 130 477
2002/03 *	46 914	24,98	1 172 064

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad k 15. 10. 2002

Pramen: ČSÚ

Dovoz a vývoz brambor

Fytokaranténní podmínky dovozu brambor

Fytokaranténní podmínky dovozu brambor do České republiky upravuje vyhláška MZe ČR č. 89/2002 Sb. o ochraně proti zavlečení škodlivých organismů při dovozu, průvozu a vývozu rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů a proti jejich rozšiřování na území České republiky a o soustavné rostlinolékařské kontrole (dále jen vyhláška). Sadbové brambory se smí do ČR dovážet pouze z členských států EU, Švýcarska a Slovenska. Nesadbové brambory se do ČR smí dovážet z členských států EU, Albánie, Bulharska, Izraele, Malt, Rumunska, Slovenska, Švýcarska a Tuniska (stav ke dni 30. 9. 2002). Maďarsko, Polsko, Chorvatsko a Kypr jsou země s výskytem bakteriální kroužkovitosti. Maďarsko, Maroko, Slovinsko, Jugoslávie jsou země s výskytem hnědé hniloby.

Dovážené zásilky hlíz brambor musí splnit zvláštní požadavky uvedené v příloze č. 11 vyhlášky. Za úřední potvrzení těchto zvláštních požadavků se považuje vystavení rostlinolékařského osvědčení k dovážené zásilce rostlinolékařskou službou země původu zásilky. Podle nové úpravy českých rostlinolékařských předpisů není požadováno ze žádné země potvrzení o splnění zvláštních požadavků v dodatkovém prohlášení rostlinolékařského osvědčení.

Při dovozu zásilek sadbových brambor Státní rostlinolékařská správa úředně vzorkuje a testuje všechny dovezené partie sadbových brambor na výskyt původců karanténních bakterií. Při dovozu zásilek ostatních pozdních brambor původem ze zemí s výskytem karanténních bakterií je vzorkováno a testováno přibližně 50 % partií. Ze zásilek ostatních pozdních brambor původem z jiných zemí a ze zásilek raných brambor je vzorkováno a testováno namátkově vybraných přibližně 20 % partií. Vzorkování zásilek sadbových brambor je součástí rostlinolékařské kontroly a do výsledku testování nemohou být zásilky uváděny do oběhu na území ČR.

V případě vzniku zvýšeného rizika zavlečení karanténních škodlivých organismů (např. jejich opakovaným výskytem v zásilkách původem z určité země) může Státní rostlinolékařská správa podle zákona č. 147/1996 Sb., v platném znění, fytokaranténní opatření zpřísnit nebo dovoz z určité země zakázat.

Přehled zemí s výskytem bakteriální kroužkovitosti (*Clavibacter michiganensis*, subsp *Sepedonicus*) :

Ze zemí EU je to Belgie, Dánsko, Finsko, Německo, Nizozemí, Rakousko, Řecko, Španělsko a Švédsko.

Z ostatních zemí do této skupiny patří Alžírsko, Bělorusko, Chorvatsko, Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Norsko, Polsko, Rusko, Ukrajina.

Ve dnech 4. – 8. 11. 2002 proběhla v ČR mise expertů DG Sanco, v rámci které proběhlo mimo jiné i vyhodnocení ekvivalence opatření proti kroužkovitosti brambor. Předběžné závěry z mise naznačují, že nebude z právního hlediska stačit dosavadní metodický pokyn SRS, který implementuje příslušné směrnice EU. Experti doporučili přijetí opatření formou vyhlášky MZe ČR.

Přehled zemí s výskytem hnědé hniloby (*Ralstonia solanaceum*) :

Ze zemí EU Belgie, Francie, Itálie, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Řecko, Španělsko a Velká Británie.

Z ostatních zemí je to Egypt, Maďarsko, Maroko, Rusko, Slovinsko, Turecko.

Možnosti vývozu brambor

Z fytokaranténního hlediska existují v současné době stále překážky ve vývozu brambor do zemí EU a na Slovensko.

Rozdílnost fytokaranténních podmínek obchodu s bramborami mezi ČR a Slovenskou republikou vychází z toho, že Slovensko je na rozdíl od naší republiky země bez výskytu bakteriální kroužkovitosti brambor. Trvalá výjimka na dovoz českých brambor není slovenskou stranou v současné době České republice poskytnuta a dovoz brambor do Slovenské republiky se realizuje formou jednorázových povolení podle platné legislativy Slovenské republiky.

Přehled dovozu brambor, bramborového škrobu a výrobků ze škrobu v tunách

Položka celního sazebníku	Název položky	Kalendářní rok			Marketingový rok		
		2000	2001	2002*	1999/00	2000/01	2001/02
0701 10 00	Brambory sadbové	4 595,9	3 610,8	6 037,3	4 743,6	3 875,8	6 061,0
0701 90 10	Brambory k výr. škrobu	96,0	0,0	0,0	96,0	0,0	0,0
0701 90 50 10	Brambory rané 1. 1. – 15. 5.	4 210,2	3 987,6	5 377,9	4 210,2	3 987,6	5 377,9
0701 90 50 20	Brambory rané 16. 5. – 30. 6.	6 866,2	4 925,3	14 374,4	6 866,2	4 925,3	14 374,4
0701 90 90	Brambory ostatní	34 756,1	5 661,1	27 089,1	34 855,2	4 652,4	28 261,0
0701	Brambory celkem	50 524,4	18 184,8	49 878,7	50 771,2	17 441,2	54 074,3
1108 13 00	Škrob bramborový	803,3	5,3	2 042,3	6,8	806,9	1 970,3
3505 1010, 50, 90	Dextriny a modif. škroby	9 979,1	12 379,1	10 958,1	9 566,8	7 175,8	12 389,6

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * dovozy do 31. 10. 2002

Přehled vývozu brambor, bramborového škrobu a výrobků ze škrobu v tunách

Položka celního sazebníku	Název položky	Kalendářní rok			Marketingový rok		
		2000	2001	2002*	1999/00	2000/01	2001/02
0701 10 00	Brambory sadbové	643,5	1 837,0	1 743,9	816,8	1 837,0	1 743,0
0701 90 10	Brambory k výr. škrobu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0701 90 50 10	Brambory rané 1. 1. – 15. 5.	0,0	70,2	0,0	0,0	70,2	0,0
0701 90 50 20	Brambory rané 16. 5. – 30. 6.	0,0	65,7	0,0	0,0	65,7	0,0
0701 90 90	Brambory ostatní	2 640,5	11 176,3	1 885,0	2 218,1	11 671,8	1 948,0
0701	Brambory celkem	3 284,0	13 149,2	3 628,9	3 034,9	13 644,7	3 691,0
1108 13 00	Škrob bramborový	7 365,7	6 798,3	3 890,3	7 888,2	6 608,6	4 331,4
3505 1010, 50, 90	Dextriny a modif. škroby	2 541,4	4 985,8	7 269,9	2 466,7	3 994,9	7 305,8

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * vývozy do 31. 10. 2002

Průměrná spotřeba konzumních brambor v ČR na obyvatele a rok v kg

Rok	Celková spotřeba brambor	Z toho rané brambory	Z toho pozdní konzumní brambory
1989	82,8	13,9	68,9
1990	77,9	13,1	64,8
1992	83,5	14,2	69,3
1993	84,0	15,5	68,5
1994	78,0	14,0	64,0
1995	76,5	15,0	61,5
1996	77,2	15,0	62,2
1997	76,0	15,0	61,0
1998	76,1	15,0	61,1
1999	75,9	15,0	60,9
2000	77,0	15,0	62,0
2001 *	75,3	15,0	60,3
2002 **	76,0	15,0	61,0

Pramen: ČSÚ, VÚZE

Poznámka: 2001 *, 2002 ** odhad VÚZE

Bilance brambor celkem v České republice

Položka bilance	Jedn.	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03 *
Brambory rané (konzum a sadba)							
Sklizňová plocha	tis. ha	18,50	18,48	17,91	15,66	11,38	11,60
Průměrný výnos	t/ha	14,66	15,63	16,62	14,46	16,46	19,62
Brambory konzumní (konzum a sadba)							
Sklizňová plocha	tis. ha	49,21	49,39	49,70	49,50	37,54	28,39
Průměrný výnos	t/ha	20,72	22,84	20,54	22,96	21,64	26,32
Brambory průmyslové (zprac. a sadba)							
Sklizňová plocha	tis. ha	4,92	3,98	3,85	4,04	5,23	6,92
Průměrný výnos	t/ha	22,52	25,78	22,98	28,01	25,05	28,48
Sklizňová plocha celkem	tis. ha	72,63	71,86	71,46	69,20	54,30	46,91
Produkce brambor							
Brambory rané	tis. t	271,17	288,92	297,58	226,43	187,24	227,53
Bramb. konzumní pozdní	tis. t	1 019,75	1 128,18	1 020,76	1 136,36	812,44	747,30
Brambory průmyslové	tis. t	110,74	102,67	88,49	113,18	130,79	197,22
Brambory celkem	tis. t	1 401,66	1 519,77	1 406,83	1 475,99	1 130,47	1 172,05
Brambory celkem výnos	t/ha	19,30	21,15	19,69	21,33	20,88	24,98
Dovoz brambor celkem	tis. t	39,12	13,27	50,77	17,41	65,53	50,95
Nabídka bramb. celkem	tis. t	1 440,78	1 533,04	1 457,60	1 493,40	1 196,00	1 222,00
Užití brambor celkem							
Lidská výživa	tis. t	800,00	780,00	780,00	780,00	778,00	778,00
Výroba škrobu	tis. t	110,00	75,00	80,00	151,00	130,80	197,00
Sadba brambor	tis. t	240,00	240,00	240,00	210,00	163,00	160,00
Krmné užití a ztráty	tis. t	288,82	429,69	354,56	338,76	120,50	83,00
Vývoz	tis. t	1,96	8,35	3,04	13,5	3,70	4,00
Užití brambor celkem	tis. t	1 440,78	1 533,04	1 457,60	1 493,4	1 196,00	1 222,00

Pramen: ČSÚ, Celní statistika, MZe ČR

V doposud uváděných bilancích není započítáván dovoz a vývoz výrobků z brambor. Vzhledem ke zvyšujícímu se dovozu zvláště bramborových hranolků a po úpravě koeficientu pro přepočet výrobků na výchozí surovinu (brambory) je nutno s touto položkou počítat. V marketingovém roce 2001/02 činil rozdíl mezi dovozem a vývozem výrobků po přepočtu 95,3 tis. t. O toto množství se zvýšila nabídka brambor a v užití brambor se zvýšilo krmné užití a ztráty. Ve výhledové bilanci pro marketingový rok 2002/03 lze po přepočtu odhadovat převahu dovozu nad vývozem výrobků na zhruba 100 tis. t brambor.

První letošní rané brambory byly v ČR sklizeny v posledních dnech května. Příznivé počasí koncem května a počátkem června zapříčinilo intenzivní nárůst hlíz a vzestup hektarových výnosů. Na trh přicházel dostatek raných brambor z domácí produkce, která se vlivem levných dovozů z Itálie obtížně uplatňovala na trhu. Nejranější domácí brambory realizovali velkovýrobní pěstitelé za cenu 10 000 Kč/t (loni za 15 000 Kč/t). Převaha nabídky raných brambor, z dovozu i z domácí produkce, nad poptávkou způsobila rychlý pokles cen zemědělských výrobců.

Letošní údaj u plochy raných brambor se skládá ze dvou údajů: z plochy za zemědělský sektor ve výši 8598 ha a z odhadu plochy za domácnosti ve výši 3002 ha. Celková plocha raných brambor se zvýšila oproti minulému roku o 227 ha (o 2 %). Podstatné zvýšení výnosu o 3,16 t/ha (o 19,20 %) na 19,62 t/ha je nejvyšším výnosem v historii pěstování raných brambor v ČR. Zvýšení výměry a podstatný nárůst průměrných výnosů způsobilo značné potíže v odbytu produkce raných i pozdních konzumních brambor, což se nepříznivě odrazilo v cenách zemědělských výrobců. Plochy raných brambor jsou neustále vysoké, velký podíl samozásobitelských ploch domácností spolu s dovozy raných brambor omezuje odbyt produkce ze zemědělského sektoru.

Marketingový rok	Sklizňové plochy ha	Průměrný výnos t/ha	Produkce celkem t
1990/91	11 659	12,90	150 439
1991/92	12 527	14,06	176 148
1992/93	14 438	14,39	207 703
1993/94	16 442	16,22	266 679
1994/95	17 407	14,03	244 301
1995/96	17 936	14,70	263 580
1996/97	20 483	15,88	325 231
1997/98	18 502	14,66	271 166
1998/99	18 482	15,63	288 920
1999/00	17 908	16,62	297 580
2000/01	15 662	14,46	226 433
2001/02	11 373	16,46	187 244
2002/03 *	11 600	19,62	227 536

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2002/03 * odhad dle nové metodiky ČSÚ

Největší plochy raných brambor pro tržní účely se pěstují v teplotně nejprůzračnějších nížinných okresech jižní Moravy a podél Labe. Dodavatelem sadby raných brambor jsou okresy na Vysočině. Samozásobitelské plochy raných brambor jsou po celé republice.

První rané brambory byly dovezeny na domácí trh v měsíci únoru z Maroka v množství 28,8 t. Nejvíce raných brambor bylo dovezeno koncem května a v průběhu června z Itálie v množství 12 862 t, v deklarované dovozní hodnotě 5,61 Kč/kg. Ceny v tomto období rozhodují o cenách zemědělských výrobců jak raných, tak i pozdních konzumních brambor v České republice.

Vývoz českých raných brambor se nerealizuje. Údaje z celní statistiky v minulých letech představují reexporty.

Marketingový rok	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Brambory rané 1. 1. – 15. 5.	5 212,6	1 489,7	2 827,5	1 904,3	4 210,2	3 987,6	5 377,9
Brambory rané 16. 5. – 30. 6.	16 279,7	8 699,4	4 103,7	6 994,9	6 866,2	4 925,3	14 374,4
Brambory rané celkem	21 492,3	10 189,1	6 931,2	8 899,2	11 076,4	8 912,9	19 752,3

Pramen: Celní statistika

Dovoz raných brambor do České republiky podle zemí v tunách

Země	1998/99		1999/00		2000/01		2001/02	
	Množství t	Dovozní hodnota Kč/kg	Množství t	Dovozní hodnota Kč/kg	Množství t	Dovozní hodnota Kč/kg	Množství t	Dovozní hodnota Kč/kg
Itálie	6 375	5,60	6 713	8,00	6 880	12,30	15 782	6,29
Španělsko	1 348	10,00	2 645	9,45	1 016	12,38	1 955	10,45

Pramen: Celní statistika

Vývoz raných brambor z České republiky v tunách

Marketingový rok	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Brambory rané 1. 1. – 15. 5.	25,0	134,7	2,0	180,0	0,0	70,2	0,0
Brambory rané 16. 5. – 30. 6.	41,5	11,8	12,4	48,0	0,0	65,7	0,0
Brambory rané celkem	66,5	146,5	14,4	228,0	0,0	135,9	0,0

Pramen: Celní statistika

Cenový vývoj produkce raných brambor

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců raných brambor v Kč/t (bez DPH)

Rok / Měsíc	Červen	Červenec	Srpen	Průměrná cena
1991	12 915	6 712	3 677	5 224
1992	6 853	4 777	3 461	5 086
1993	7 247	4 876	3 463	5 361
1994	5 829	4 789	5 236	5 550
1995	11 094	7 625	5 681	9 031
1996	8 214	6 338	4 508	7 008
1997	8 652	5 847	4 617	7 058
1998	8 969	6 317	4 634	7 390
1999	6 164	5 272	3 772	5 503
2000	7 846	6 584	5 441	7 047
2001	7 856	5 210	3 960	6 950
2002	5 948	4 523	3 449	5 404

Pramen: ČSÚ

V roce 2002 došlo k poklesu průměrné ceny zemědělských výrobců raných brambor o 1 546 Kč na tunu, to je snížení o 22 % ve srovnání s předcházejícím rokem. Zvláště výrazný je pokles v měsíci červnu o 1 908 Kč/t. **Letošní červnové ceny zemědělských výrobců jsou druhé nejnížší od roku 1991.** Tento měsíc je rozhodující pro nastavení cenové úrovně celé sklizně raných brambor a ovlivňuje i cenovou úroveň pozdních konzumních brambor.

Průměrné měsíční spotřebitelské ceny raných brambor v Kč/kg

Rok / Měsíc	Červen	Červenec	Srpen
1993	14,74	8,26	5,52
1994	15,48	7,63	8,59
1995	24,29	12,59	8,84
1996	15,59	12,02	8,47
1997	18,29	11,67	9,06
1998	19,55	10,68	8,08
1999	14,23	9,34	7,31
2000	15,49	12,02	10,74
2001	24,27	11,22	8,66
2002	15,11	9,14	7,69

Pramen: ČSÚ

Zhodnocení pěstování raných brambor

Pěstování raných brambor je charakterizováno vysokým podílem ploch domácností, který činí 25,9 % z celkové plochy raných brambor. Po příznivé realizaci raných brambor v roce 2001 došlo k mírnému nárůstu ploch. Bylo osázeno mnoho ploch, u kterých nebyl zajištěn odbyt. Intenzita pěstování i přes zvýšení výnosu oproti předešlému roku o 3,16 t/ha je stále nízká. Odhadovaný výnos 19,62 t/ha stále nereprezentuje intenzitu pěstování, kterou dosahují přední pěstitelé raných brambor. Letošní dovozy laciných raných brambor z Itálie, koncem května a počátkem června, prudce snížily CZV a pěstování raných brambor se stalo opět méně ekonomicky zajímavým. Vysoké dešťové srážky v létě a na podzim způsobily, že v Polabí se sklízely brambory ještě v říjnu, poslední zbytky ploch na podmáčených pozemcích nebyly sesbírány ještě začátkem listopadu. Je žádoucí, aby se tento ekonomický tlak projevil ve snížení ploch raných brambor v roce 2003.

POZDNÍ KONZUMNÍ BRAMBORY

V marketingovém roce 2001/02 došlo k podstatnému snížení plochy o 11 952 ha a rovněž ke snížení výnosu o 1,32 tuny (o 5,7 %). Celková produkce se snížila o 323 932 tun (o 28,5 %). Dosažená produkce 812 443 tun je nejnižší v historii pěstování konzumních brambor. Ke snížení ploch pozdních konzumních brambor přiměl pěstitele nepříznivý cenový vývoj na jaře roku 2001, kdy ceny zemědělských výrobků (CZV) dle ČSÚ v březnu až květnu dosáhly výše 2 550-2 404 Kč/t. Toto výrazné snížení plochy i celkové produkce se v podzimních cenách zemědělských výrobců roku 2001 ještě neprojevilo, neboť na trhu byl dostatek brambor, které nebyly vhodné k dlouhodobému uskladnění. Na jaře roku 2002 nastal cenový vzestup až na 7186 Kč/t v měsíci březnu, v květnu klesla cena na 7088 Kč/t. Dobří pěstitelé kteří měli uskladněny kvalitní konzumní brambory si alespoň částečně nahradili finanční ztráty z jarního prodeje v roce 2001.

Vývoj ploch, výnosů a produkce pozdních konzumních brambor včetně sadby

Marketing. rok	Sklizňové plochy ha	Průměrný výnos t/ha	Produkce celkem t
1990/91	83 586	16,56	1 384 187
1991/92	91 877	18,50	1 699 322
1992/93	88 321	18,16	1 603 624
1993/94	80 873	24,39	1 972 381
1994/95	54 060	16,56	895 174
1995/96	55 099	17,70	975 105
1996/97	60 194	22,48	1 353 179
1997/98	49 206	20,72	1 019 752
1998/99	49 390	22,84	1 128 178
1999/00	49 697	20,54	1 020 759
2000/01	49 495	22,96	1 136 375
2001/02	37 543	21,64	812 443
2002/03*	28 390	26,32	747 306

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad ČSÚ na základě nové metodiky ČSÚ

Odhadovaná plocha ČSÚ pro rok 2002 ve výši 28 390 ha je agregována z plochy zemědělského sektoru 22 789 ha a odhadu ploch za domácnosti 5 601 ha. Podíl domácností na celkové ploše pozdních konzumních brambor činí 19,73 %, což je významný podíl. Z uvedených údajů vyplývá, že pozdní konzumní brambory jsou jak velkovýrobní plodinou, tak také plodinou zahrádkářskou.

Dovoz a vývoz pozdních konzumních brambor

Dovoz a vývoz pozdních konzumních brambor v tunách

Marketing. rok	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Dovoz	62 853,8	776,0	24 492,2	152,4	34 855,2	4 652,4	28 261
Vývoz	9 616,8	1 547,4	1 198,3	7 476,4	2 218,1	11 671,8	1 948

Pramen: Celní statistika

Dovoz pozdních konzumních brambor v tunách

Kalend. rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
1. 1. – 31. 8.	51 900,9	53 741,2	163,6	24 443,9	47,5	34 592,7	4 489,1	27 040,3
1. 9. – 31. 12.	9 112,6	612,4	48,3	104,9	262,5	163,3	1 172,8	24,0
Celkem	61 013,5	54 353,6	211,9	24 548,8	310,0	34 756,0	5 661,9	27 064,3

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 31. 10. 2002

Vývoz pozdních konzumních brambor v tunách

Kalend. rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
1. 1. – 31. 8.	1 207,0	3 939,9	652,4	630,9	5 864,5	2 145,0	11 176,3	1 885,0
1. 9. – 31. 12.	5 676,9	895,0	567,4	1 611,9	73,1	495,5	63,3	407,4
Celkem	6 883,9	4 834,9	1 219,8	2 242,8	5 937,6	2 640,5	11 239,6	2 292,4

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 31. 10. 2002

Dovozy pozdních konzumních brambor od 1. ledna do konce srpna 2002 činily 27 040 tun, to je zhruba polovina množství jako v letech 1995 a 1996 kdy byla celková sklizeň pozdních konzumních brambor rovněž nízká, avšak vyšší než letošní. Tento údaj svědčí o vzestupu výtěžnosti kvalitních tržních konzumních brambor z hektaru. Přední bramborářské podniky uplatňují technologii odkameňování, zdokonalují třídění a skladování hlíz pro jarní období. Výsledkem je vyšší nabídka kvalitních konzumních brambor v jarním období. Důsledné uplatňování technologických postupů zabezpečujících dosažení dobrého výnosu a vysoké výtěžnosti kvalitních konzumních hlíz je předpokladem pro uzavírání dlouhodobých smluv na dodávky brambor.

Cenový vývoj produkce pozdních konzumních brambor

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců u pozdních konzumních brambor

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
Kč/t	2 650	4 241	7 982	5 243	2 816	4 941	3 748	3 972	2 838	6 296

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * za období 1. 1. – 31. 10. 2002

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců pozdních konzumních brambor v Kč/t (bez DPH)

Marketingový rok Měsíc	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Září	3 560	3 776	3 934	3 530	4 006	3 379	3 292
Říjen	2 996	3 675	3 593	3 328	3 207	3 783	3 156
Listopad	2 736	3 638	3 505	3 469	2 943	3 789	
Prosinec	2 550	3 757	3 584	3 668	2 749	4 051	
Leden	2 548	4 059	3 840	3 833	2 677	4 937	
Únor	2 455	4 406	3 894	4 044	2 702	6 686	
Březen	2 409	5 411	3 958	4 301	2 550	7 186	
Duben	2 275	6 606	3 818	4 172	2 496	7 057	
Květen	2 177	6 715	3 661	4 351	2 404	7 088	

Pramen: ČSÚ

Průměrné měsíční spotřebitelské ceny konzumních brambor v Kč/kg

Marketingový rok Měsíc	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Září	6,86	7,49	7,41	6,80	9,21	7,84	7,35
Říjen	5,94	6,86	6,83	6,47	7,82	8,10	7,25
Listopad	5,44	6,83	6,69	6,81	7,40	8,26	
Prosinec	5,38	7,05	6,84	7,21	7,02	9,12	
Leden	5,71	7,66	7,48	7,76	7,09	11,01	
Únor	5,86	8,42	7,76	8,17	7,19	14,25	
Březen	5,73	10,02	7,94	8,32	7,14	14,87	
Duben	5,69	13,18	7,97	8,53	7,16	14,97	
Květen	6,36	12,31	7,86	11,62	7,29	15,54	
Červen	18,29	19,55	14,23	15,49	24,27	15,11	
Červenec	11,67	10,68	9,34	12,02	11,22	9,14	
Srpen	9,06	8,08	7,31	10,74	8,66	7,69	

Pramen: ČSÚ

Poznámka: v měsících červnu, červenci a srpnu jde o cenu raných brambor na českém trhu

Zhodnocení pěstování pozdních konzumních brambor

Podle šetření ČSÚ je letošní plocha pozdních konzumních brambor pouze 28 390 ha, což je snížení o 9 153 ha (o 24,4 %) oproti roku 2001. Pokles plochy je výrazný v posledních dvou letech. V roce 2000 byla sklizňová plocha pozdních konzumních brambor 49 495 ha. Za poslední dva roky tak došlo ke snížení o 21 105 ha (o 42,6 %). Prudké snižování plochy není vyvažováno obdobným vzestupem hektarových výnosů. Letošní odhadovaný průměrný výnos poprvé překročil hranici 25 t/ha a je odhadován na 26,32 t/ha. Vzestup výnosů oproti roku 2000 je jen necelých 15 % a tak při 42 % poklesu plochy dochází k výraznému poklesu celé sklizně na 747 306 tun (tj. 65 % sklizně roku 2000). Z uvedených čísel je zřejmé, že další pokles ploch není žádoucí, nelze však předpokládat nedostatek konzumních brambor na trhu.

Letošní průběh počasí během vegetace kladl vysoké nároky na ošetření proti plísni bramborové. Přední bramborářské podniky, které považují brambory za hlavní plodinu, použily až osmi ošetření porostů pozdních konzumních brambor. Toto intenzivní ošetřování proti plísni jim umožnilo zaskladnit pro jarní období kvalitní konzumní hlízy i u odrůd citlivých na plíseň. Podzimní průběh cen prozatím neuspokojuje pěstitele. Lze však předpokládat, že na počátku roku 2003 dojde k nárůstu cen, které pokryjí vysoké finanční náklady na ošetření proti plísni bramborové a pěstování konzumních brambor bude ekonomicky zajímavé.

Nepříznivé počasí v posledních dvou letech prověřuje strojové vybavení pěstitelů. Ti, kteří jsou nedostatečně vybaveni, nestačí zvládat práce v obtížném počasí včas a důsledkem jsou zbytky nesesbíraných ploch koncem listopadu. V roce 2001 se při deštivém jaru projevil nedostatek odkameňovacích linek. Je zřejmé, že mnohé podniky potřebují zlepšit svoje strojové vybavení, aby obstály v konkurenci s pěstiteli z EU.

PRŮMYSLOVÉ BRAMBORY

V roce 2001 došlo k dalšímu nárůstu plochy průmyslových brambor o 1180 ha na celkovou plochu 5221 ha, tj. zvýšení o 29,2 %. Přes snížení hektarového výnosu o 2,51 t/ha (o 10,6 %) došlo k nárůstu celkové produkce o 17 605 tun (o 15,5 %) na 130 789 tun. V této produkci je započtena i sadba průmyslových brambor. Nárůst produkce umožňuje lepší využívání kapacit škrobářenských podniků a zvyšování výroby škrobu.

Vývoj sklizňových ploch produkce průmyslových brambor včetně sadby

Marketingový rok	Sklizňové plochy ha	Průměrný výnos t/ha	Celková produkce t
1990/91	14 054	15,70	220 649
1991/92	8 891	18,86	167 750
1992/93	7 771	20,32	157 906
1993/94	5 500	28,50	156 750
1994/95	5 205	17,59	91 560
1995/96	4 834	18,91	91 434
1996/97	5 034	24,21	121 862
1997/98	4 917	22,52	110 745
1998/99	3 983	25,78	102 670
1999/00	3 851	22,98	88 493
2000/01	4 041	28,01	113 184
2001/02	5 221	25,05	130 759
2002/03 *	6 924	28,48	197 222

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad ČSÚ k 15. 10. 2002

Cenový vývoj produkce průmyslových brambor

Průměrné měsíční ceny zemědělských výrobců průmyslových brambor v Kč/t (bez DPH)

Marketingový rok Měsíc	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03
Září	2 050	1 983	2 084	2 026	2 139	2 021	1964
Říjen	1 801	1 828	1 809	1 968	1 843	1 929	1989
Listopad	1 842	1 768	1 801	1 891	1 754	1 918	
Prosinec	1 737	1 798	1 191	1 821	1 680	1 910	
Leden	1 554	1 128	1 518	1 251	1 677	1 635	
Únor	1 395	2 175	1 213	848	*	1 903	
Březen	*	*	*	*	1 127	*	
Duben	*	*	*	*	711	*	
Květen	*	*	*	*	556	*	
Červen	*	*	*	*	*	*	

Pramen: ČSÚ, údaje za rok 2002 jsou do konce října

Poznámka: * v takto označených měsících pramen ceny neuvádí

Zhodnocení pěstování průmyslových brambor

V posledních dvou letech došlo k prudkému nárůstu plochy průmyslových brambor, která se oproti roku 2000 zvýšila o 2883 ha na letošních 6924 ha. Při prakticky stejné výnosové úrovni došlo v posledních dvou letech k nárůstu produkce o 84 038 tun na 197 222 tun. Celková produkce se tak přiblížila úrovni roku 1990, kdy se však průmyslové brambory sklízely z dvojnásobné plochy, což je výsledkem intenzifikace pěstování průmyslových brambor.

Základem tohoto pozitivního nárůstu produkce průmyslových brambor je podpora zpracování brambor na škrob a subvencování vývozu výrobků z bramborového škrobu, zakotvená v nařízení vlády č. 175/2001 Sb., (novela č. 250/2002 Sb.). V tom se stanoví povinnost odběratele uhradit dodávky brambor pro zpracování na bramborový škrob, nejméně za cenu odpovídající obsahu škrobu (při 16 % 1800 Kč/t, při 20 % 2 200 Kč /t) v dodaných bramborách, do 30 dnů ode dne vystavení účetního dokladu na uskutečnenou dodávku.

Celková plocha průmyslových brambor v letošním roce se přibližuje ploše odpovídající našemu požadavku na národní kvótu ve výši 51 000 tun pro výrobu bramborového škrobu. O tom, zda se tato plocha v dalších letech ještě zvýší nebo poklesne, rozhodne výše přidělené kvóty Evropskou unií. Při nižší kvótě ztratí bramborářské oblasti významnou tržní plodinu, za kterou nenaleznou rovnocennou náhradu.

PĚSTOVÁNÍ BRAMBOR V EKOLOGICKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ

Ekologické zemědělství je s účinností od 1. 1. 2001 upraveno zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a vyhláškou MZe č. 53/2001 Sb., která vstoupila v platnost dne 13. 2. 2001. Zákon upravuje pravidla pro celý systém ekologického zemědělství (EZ), zejména pro pěstování rostlin a chov hospodářských zvířat, kontrolu, osvědčování, výrobu biopotravin a jejich uvádění do oběhu, vývoz a dovoz produktů EZ.

K 31. 12. 2001 hospodařilo v systému ekologického zemědělství 654 ekofarem s celkovou výměrou 218 114 ha zemědělské půdy, což představuje podíl 5,1 % na celkové výměře ZPF. Podíl orné půdy činí 19 164 ha, tj. 8,79 % výměry zemědělské půdy v systému EZ. Nezanedbatelnou část rostlinné produkce EZ zaujímá pěstování brambor. V roce 2001 byla kontrolní organizací pro ekologické zemědělství (Kontrola ekologického zemědělství o. p. s., se sídlem v Chrudimi) osvědčena produkce brambor v celkové výši 1891,9 t konzumních brambor a 15 t sadbových brambor. Při předpokládaném průměrném výnosu brambor v EZ ve výši 15 – 20 t/ha lze odhadnout, že výměra brambor pěstovaných v systému EZ se pohybuje mezi 95 – 127 ha. Brambory pěstovalo v roce 2001 celkem 66 pěstitelů.

Přehled osvědčené bioprodukce brambor v letech 1998-2001

Rok	Osvědčená bioprodukce (t)
1998	1017,75
1999	1526,00
2000	1685,30
2001	1906,90

Pramen: MZe ČR

Pro ekologického zemědělce patří brambory mezi nejdůležitější plodiny, protože tvoří základ osevního postupu, regulují a snižují zaplevelenost pozemků, příznivě působí na půdu a podílejí se na ekonomické stabilitě podniku. Při pěstování brambor je jedním z nejdůležitějších faktorů úspěšnosti stupeň přijatých opatření proti napadení brambor plísní bramborovou a mandelinkou bramborovou. Zejména se jedná o opatření preventivní, zákonem o EZ jsou povoleny i některé přípravky pro přímou ochranu rostlin.

Proti výskytu plísně bramborové doporučujeme ekozemědělci přijmout zejména tato preventivní opatření:

- Pěstovat ranné a rezistentní odrůdy brambor, sadbu předkličovat nebo narašovat.
- Dodržovat optimální hustotu porostu cca 40 000 rostlin/ha, tato hustota porostu vytváří příznivé mikroklima porostu, které snižuje šíření plísně, volit meziřádkovou vzdálenost 75 cm.
- Napadenou nať odstranit z porostu, aby nepřešla do hlíz.
- Brambory sklízet za vyšších teplot půdy, sklizeň za deště nebo krátce po dešti přináší zvýšené nebezpečí mechanického poškození, ale i přenosu chorob.
- Uskladňovat pouze suché a zdravé hlízy a zajistit jejich dobré větrání.

V případě potřeby je v ekologickém zemědělství proti plísní bramborové povolena přímá aplikace některých přípravků na ochranu rostlin, zejména měďnatých. V rámci právě připravované novely vyhlášky MZe č. 53/2001 Sb., kterou se provádí zákon o EZ, se navrhuje v případě aplikace měďnatých přípravků stanovit maximální dávku mědi na 8 kg Cu²⁺ na hektar a rok. V minulých letech byl nejčastěji aplikován Kuprikol (účinná látka oxychlorid mědi), nově používané přípravky Champion 50 WP (účinná látka hydroxid mědi) a RUN (účinná látka hydroxid hořečnatý) vykazují vyšší účinnost. Povolení mědi na ochranu rostlin v ekologickém zemědělství je ovšem třeba chápat jako pomocný prostředek, který by měl být využit až po vyčerpání všech preventivních opatření. Kuprikol chrání nadzemní části rostlin maximálně 5–7 dní, nové přírůstky chráněny nejsou.

Také v ochraně rostlin proti mandelince bramborové je možné využít preventivní a přímou ochranu. Z preventivních metod lze využít časnou výsadbu, předkličování sadby, výběr odrůdy – červené odrůdy jsou údajně pro mandelinku méně atraktivní. Z přímých metod přichází kromě pracného ručního sběru mandelinky v úvahu aplikace přípravků na bázi bakterie *Bacillus thuringiensis*, např. v podobě biologického přípravku Novodor. Na závěr lze říci, že i pro konvenční pěstování se doporučuje před aplikací metod přímé ochrany rostlin věnovat vždy maximální pozornost již zmíněným preventivním opatřením.

SADBOVÉ BRAMBORY

V roce 2002 zůstaly přihlášené množitelské plochy sadby brambor na stejné úrovni jako v roce 2001. Vzhledem ke stále klesajícím celkovým plochám brambor se podíl plochy přihlášených množitelských porostů na celkové ploše zvyšuje a přesáhl desetiprocentní hranici na 11,2 %. Množitelská plocha sadby 5261 hektarů je reprezentována 2476 porosty. Průměrná velikost množitelského porostu brambor v roce 2002 je 2,12 hektaru. Při polních přehlídkách bylo neuznáno 77,50 ha, což je 1,5 % z přehlížené plochy 5 244,08 ha. Letošní silný nálet mšic do množitelských porostů v době vegetace se projevuje ve výsledcích ELISA testů. K 25. listopadu bylo hodnoceno přes 90 % ploch, prozatím bylo neuznáno 1 028,65 ha množitelských porostů, hlavně odrůd vnímavých na virové choroby. Nejvyšší neuznané plochy jsou u posledního množitelského stupně C2, u kterého bylo neuznáno 818,15 ha, tj. 27,6 % z dosud hodnocené plochy 2957,11 ha.

V na jaře roku 2003 bude zřejmě nedostatek certifikované sadby některých oblíbených odrůd, celkově je možno očekávat dostatek certifikované sadby ostatních odrůd. Brambory z neuznaných ploch by neměly být prodávány jako vhodné k sázení, i když se jedná o žádané odrůdy. Bude rovněž nutné zpřísnit kontrolu zda se neprodává neuznaná sadba pod jiným číslem rozhodnutí o uznání sadby. Výtěžnost prodané sadby z hektaru množitelské plochy každoročně roste, letos přesáhla hranici 15 t/ha.

Přihlášené množitelské plochy brambor v České republice

Rok	Osázená plocha brambor celkem ha	Z toho množení	
		¹⁾ plocha ha	% z celkové plochy brambor
1990	109 664	20 797	19,0
1991	113 858	18 742	16,5
1992	110 726	18 138	16,4
1993	104 931	11 159	10,6
1994	81 718	6 559	8,1
1995	83 369	7 847	9,4
1996	86 548	8 000	9,2
1997	72 625	6 542	9,0
1998	71 855	5 291	7,4
1999	71 455	5 121	7,2
2000	69 236	5 717	8,3
2001	54 297	5 262	9,7
2002	46 914	5 261	11,2

Pramen: ÚKZÚZ, ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ plochy sadby brambor jsou již započteny v celkových plochách uváděných ČSÚ

Výsledky uznávacího řízení sadby brambor (v tunách)

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Množství uznané sadby z 1 ha	8,9	9,9	12,4	13,4	14,2	15,7

Pramen: ÚKZÚZ

Přihlášené množitelské porosty v roce 2002 dle stupňů množení v ha

Stupeň	SE 1	SE 2	E	C 1	C 2	Celkem
Plocha ha	49,30	64,10	265,66	1 711,21	3 170,41	5 260,68
Podíl v %	0,94	1,22	5,05	32,53	60,26	100,00

Pramen: ÚKZÚZ

Výsledky polních přehlídek množitelských porostů v roce 2002 dle stupňů množení v ha

Stupeň	SE 1	SE 2	E	C 1	C 2	Celkem
Přehlíženo ha	48,30	64,10	259,06	1 641,61	3 231,01	5 244,08
Uznáno ha	48,30	64,10	259,06	1 630,41	3 164,71	5 166,58
Neuznáno ha	-	-	-	11,20	66,30	77,50
Neuznáno %	-	-	-	0,22	1,28	1,50

Pramen: ÚKZÚZ k 28. 8. 2002

Přihlášené množitelské plochy nejvíce zastoupených odrůd v letech 2001 a 2002 (v ha)

Název odrůdy	Ranost	2001	2002
Impala	velmi raná	580,05	581,55
Karin	raná	163,05	138,45
Marabel	raná	359,00	282,60
Rosara	velmi raná	219,63	210,25
Solara	poloraná	181,10	154,80
Agria	poloraná	149,60	139,69
Ornella	polopozdní	257,95	293,40
Dali	raná	288,40	223,05
Saturna	polopozdní	140,54	163,95

Pramen: ÚKZÚZ

Největší plochu z množených odrůd si stále udržuje velmi raná odrůda Impala, která má hladkou čistou slupku a dosahuje celkově vysokých výnosů, avšak v prvních termínech sklizně, počátkem června, nemají hlízy potřebnou sušinu, jsou vodnaté. Druhou nejvíce množenou odrůdou je česká průmyslová odrůda Ornella, která vystřídala dříve nejvíce množenou českou odrůdu Karin, ta si po problémech se šednutím dužniny po sklizni roku 2000 udržuje i nadále plochy přes 100 ha. Přihlášené plochy se budou značně lišit od ploch, na které bylo vydáno rozhodnutí o uznání sadby. U odrůd vnímavých k virovým chorobám budou výpadky plochy v desítkách procent.

Dovoz a vývoz sadby brambor

Dovozy sadby se od roku 1996 realizovaly v rozhodujícím množství v jarním období a jednalo se především o dovozy sadby z Nizozemí a Německa. V letošním roce stouply dovozy sadby oproti předcházejícímu roku o 1 400 tun. Velký podíl na tomto zvýšení mají dovozy sadby na běžné plochy pro výrobu škrobárenských brambor. Výroba sadby pro toto odvětví nestačí pokrývat rychle se zvyšující požadavky pěstitelů, kteří na běžných plochách vysazují ve větším procentu certifikovanou sadbu než pěstitelé konzumních brambor. I v letošním roce přetrvával zákaz vývozu sadby na Slovensko, které bylo tradičním odběratelem sadby z České republiky. Z důvodu výskytu bakteriální kroužkovitosti v ČR povolují slovenské orgány dovoz pouze na výjimku. Na Slovensko se letos vyvezlo 247,3 t sadby. Rozšiřuje se vývoz sadby do Polska, kam se vyvezlo 1 390 t sadbových brambor, další malé vývozy se realizovaly do Maďarska, Rumunska a Slovinska.

Dovoz a vývoz sadbových brambor v tunách

Marketingový rok	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Dovoz	10 466,4	1 484,9	7 653,4	4 214,0	4 743,6	3 875,8	6062,0
Vývoz	4 312,5	979,3	747,8	648,5	816,8	1 837,0	1743,0

Pramen: Celní statistika

Dovoz sadbových brambor do České republiky v tunách

Kalendářní rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002 *
1. 1. – 31. 8.	9 001,6	5 971,1	1 112,6	7 486,4	3 162,2	4 313,2	3 593,1	6 038,2
1. 9. – 31. 12.	4 495,3	372,3	167,0	1 051,8	430,4	282,7	23,8	-
Celkem	13 496,9	6 343,4	1 279,6	8 538,2	3 592,6	4 595,9	3 616,8	

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 31. 10. 2002

Vývoz sadbových brambor z České republiky v tunách

Kalendářní rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002 *
1. 1. – 31. 8.	1 993,6	4 119,0	959,3	668,2	644,7	643,5	1 837,0	1 743,9
1. 9. – 31. 12.	193,5	20,0	79,6	3,8	173,3	0,0	0,0	-
Celkem	2 187,1	4 139,0	1 038,9	672,0	818,0	643,5	1 837,0	1 743,9

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 31. 10. 2002

BRAMBOROVÝ ŠKROB

V marketingovém roce 2001/02 se produkce bramborového škrobu snížila proti marketingovému roku 2000/01 o množství, vyrobené v jarní kampani roku 2001. V podzimní kampani roku 2000 bylo vyrobeno 25 726 t škrobu, v roce 2001 to bylo 24 882 t. Snížení výroby je způsobeno jednak nižší průměrnou škrobnatostí brambor ve výši 17,66 % oproti 18,24 % v roce 2000 a tím, že ne všechny vyrobené brambory pro škrobárny byly do škrobáren dodány. Předpoklad nedostatku konzumních brambor signalizoval zvýšení cen na jaře 2002 a tak někteří pěstitelé prodali průmyslové brambory ke konzumním účelům.

Vývoj výnosů a škrobnatosti brambor pro výrobu bramborového škrobu v ČR

Rok sklizně	Průměrný výnos * t/ha	Průměrná škrobnatost v %	Průměrný výnos škrobu v t/ha	Průměr.cena brambor v Kč / t
1989	23,36	16,2	3,8	1 380
1990	15,70	16,8	2,6	1 380
1991	18,76	17,8	3,4	903
1992	20,32	16,9	3,4	1 387
1993	28,50	15,6	4,4	1 500
1994	17,59	16,2	2,8	1 700
1995	24,10	16,9	4,1	1 810
1996	32,20	16,6	5,3	1 900
1997	28,65	18,4	5,3	1 980
1998	28,20	18,1	5,1	2 080
1999	26,30	18,6	4,9	2 080
2000	34,09	18,2	6,2	2 020
2001	30,08	17,6	5,3	2 030

Pramen: Český škrobářský svaz

Poznámka: * Průměrný výnos průmyslových brambor zpracovaných na škrob (bez sadby)

Přehled výroby škrobu v marketingovém roce 2001/02 dle jednotlivých výrobců

Podnik	Podzimní kampaň 2001			Jarní kampaň 2002	
	zpracované brambory t	vyrobený škrob t	škrobnatost v %	zpracované brambory t	vyrobený škrob t
Škrobárny Pelhřimov a.s	43 532	8 907	17,5	-	-
LYCKEBY AMYLEX Horažďovice, a. s	61 457	13 130	17,9	-	-
NATURAMYL a. s Pohledští Dvořáci	9 169	1 689	17,1	-	-
Amylex Radešinská Svratka s. r. o	5 747	1 156	17,2	-	-
Celkem	119 905	24 882	17,6	-	-

Pramen: Český škrobárenský svaz

Vývoj skutečné a očekávané spotřeby bramborového škrobu v ČR včetně dopadů na spotřebu brambor (v tis. tun)

	Ukazatel	Rok						
		1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1.	Dovoz škrobu	16,1	18,7	19,9	20,3	20,5	22,0	23,0
2.	Domácí produkce snižená o vývoz	9,8	8,4	8,7	15,2	17,3	24,0	29,0
3.	Celková spotřeba škrobu v ČR	25,9	27,1	28,6	35,5	37,8	46,0	52,0
4.	K výrobě škrobu by byla potřeba brambor (řádek č. 3 x 5,00) *	129,5	135,5	143,0	177,5	189,0	230,0	260,0
5.	Skutečná spotřeba brambor v ČR na tuzemskou spotřebu škrobu (řádek č. 2 x 5,00) *	49,0	42,0	43,5	76,0	86,5	120,0	145,0
6.	Nespotřebované domácí brambory jako důsledek dovozu škrobu ze zahraničí (řádek č. 1 x 5,00)	80,5	93,5	99,5	101,5	102,5	110,0	115,0

Pramen: Český škrobárenský svaz

Poznámka: * přepočítací koeficient 5,00 vychází z Nařízení Komise EU č. 2718/1999 a škrobnatosti 17 %

Dovoz a vývoz nativního bramborového škrobu

Dovoz nativního bramborového škrobu do České republiky

Kalendářní rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
Množství v tunách	3 710,5	168,5	186,9	166,2	91,0	803,3	5,3	2 042

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 31. 10. 2002

Vývoz nativního bramborového škrobu z České republiky

Kalendářní rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002*
Množství v tunách	1 218,3	2 221,8	6 548,0	6 269,5	5 258,9	7 365,7	6 798,3	3 890,2

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 31. 10. 2002

Zvýšení dovozů nativního škrobu v roce 2002 je hlavně způsobeno dovozy v režimu aktivního zušlechťování. Škrob je přepracován na výrobky a opět vyvezen.

Dovoz a vývoz výrobků ze škrobu

Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (3505 10 10, 50, 90) v tunách

Marketing. rok	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Dovoz	4 619	5 778	7 070,0	9 566,7	11 899,1	12 389,4
Vývoz	434	1 195	1 999,5	2 466,7	4 064,5	7 305,8

Pramen: Celní statistika

Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (3505 10 10, 50, 90) v tunách

Kalendářní rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002 *
Dovoz	5 233	5 904	8 100,1	9 979,1	7 629,7	10 958,1
Vývoz	749	1 089	2 303,7	2 541,4	4 985,8	7 269,9

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 31. 10. 2002

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (3809 10 10, 30, 50, 90) (v tunách)

Marketing. rok	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Dovoz	3 626	5 501	6 034	4 199,7	3 638,3	3 528,9
Vývoz	341	376	345	304,9	381,4	191,4

Pramen: Celní statistika

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (3809 10 10, 30, 50, 90) (v tunách)

Kalendářní rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002 *
Dovoz	4 431	5 965	5 221	4 527,1	2 650,7	3 252,0
Vývoz	347	404	322,7	303,4	285,1	244,2

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 31. 10. 2002

Cenový vývoj produkce bramborového škrobu

Měsíční vývoj cen průmyslových výrobců bramborového škrobu v Kč/t

Měsíc Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1996	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250	21 250
1997	21 250	21 250	20 833	20 500	20 167	20 167	19 767	19 767	19 767	19 767	19 600	19 533
1998	19 367	19 167	19 167	19 167	19 167	19 167	19 500	19 500	19 667	19 500	19 167	19 167
1999	19 167	19 000	19 000	19 000	19 500	20 000	20 000	19 033	19 033	18 233	18 033	18 133
2000	17 800	18 267	18 350	17 500	17 183	17 183	17 183	18 117	19 167	19 567	19 567	19 700
2001	18 753	18 753	18 820	18 820	18 820	18 820	18 820	18 820	18 753	18 786	18 786	18 786
2002	18 753	19 020	18 920	18 886	19 020	18 920	19 020	18 920				

Pramen: ČSÚ

V České republice stále převažuje dovoz škrobářenských výrobků nad vývozem, i přes to, že máme vhodné podmínky pro pěstování škrobářenských brambor a výrobu škrobu. Do této nevýhodné situace jsme se dostali neuváženým odbouráním celní ochrany pro dovoz výrobků ze škrobu, zatím co EU svoji ochranu trhu zachovala.

Škrobárenský průmysl České republiky ve vztahu k EU

Škrobárenský průmysl dokončil modernizaci dvou závodů na výrobu škrobu v Horažďovicích a Pelhřimově. Tím se podstatně zvýšila kapacita zpracování brambor na škrob. Škrobárny jsou schopny vyrobit ročně 51 000 tun bramborového škrobu. Nové moderní provozy jsou na vysoké technické úrovni srovnatelné s EU.

Předpokládané kapacity výroby bramborového škrobu v roce 2003

Název a sídlo firmy	Kapacita zpracování brambor v tunách za kampaň	Kapacita škrobáren v tunách škrobu za kampaň
Amylex Radešínská Svratka s. r. o.	10 000	2 000
LYCKEBY AMYLEX, a.s. Horažďovice	150 000	30 000
NATURAMYL, a.s. Hamry	20 000	4 000
Škrobárny Pelhřimov, a.s.	75 000	15 000
Celkem	255 000	51 000

Pramen: Český škrobárenský svaz

Na základě výše uvedených kapacit na výrobu bramborového škrobu požádala ČR v rámci předvstupního vyjednávání s EU o národní kvótu ve výši 51 000 tun bramborového škrobu.

Kvóty členských států EU pro výrobu bramborového škrobu

Dánsko	168 215 tun
Německo	656 298 tun
Španělsko	1 943 tun
Francie	265 354 tun
Nizozemí	507 403 tun
Rakousko	47 691 tun
Finsko	53 178 tun
Švédsko	62 066 tun

EU celkem 1 762 148 tun

Uvedené kvóty členských států EU jsou platné do roku 2004 včetně. V tomto roce budou stanoveny nové kvóty, platné od roku 2005.

České republice byla v rámci předvstupních jednání udělena kvóta na výrobu bramborového škrobu ve výši 33 660 tun. Tím je stanoveno množství bramborového škrobu, které bude možné po vstupu do EU každoročně vyrobit na území ČR jednotlivými výrobními podniky. V rámci kvóty se na podniky budou také vztahovat opatření nařízení komise č. 97/95, které stanovuje minimální cenu a přímou platbu pro pěstitele průmyslových brambor a prémii pro výrobce bramborového škrobu. Výše těchto finančních částek je zatím stanovena pouze do hospodářského roku 2002/03, na další roky je možná úprava na základě revize celého systému produkce bramborového škrobu. Pokud nedojde ke změně uvedených částek, znamenalo by to, že minimální cena pro pěstitele průmyslových brambor by při škrobnatosti 18 % a směnném kurzu 1Euro = 30 Kč byla 1133 Kč/t brambor. K tomu by náležela přímá platba ve výši 703 Kč/t vyplacená státem prostřednictvím škrobárny (ze které 25 %, 30 % a 35 % by bylo v letech 2004, 2005 a 2006 hrazeno z prostředků Bruselu a zbytek do výše platby v EU z národních prostředků). Po splnění podmínek nařízení EU bude ještě výrobci (škrobárně) náležet premie ve výši 142 Kč/t brambor.

Zhodnocení zpracování brambor na škrob

Nárůst ploch průmyslových brambor v letošním roce i přes problémy s hnilobami zajistí pro škrobárenský průmysl větší množství průmyslových brambor než v roce 2001. Je pravděpodobné, že v letošní kampani budou škrobárny zpracovávat i havarijní partie konzumních brambor. Počátek letošní kampaně byl přerušován častými dešti. Ty omezovaly sběr brambor, snižovaly škrobnatost zpracovávaných brambor a způsobovaly větší procento příměsí a hnilob ve vykupovaných bramborách. V současné době stoupá zájem o pěstování průmyslových odrůd. Kapacity škrobárenského průmyslu jsou dostatečné a škrobárenský průmysl má předpoklady dalšího rozvoje, který je podmíněn vyšší národní kvótou na výrobu bramborového škrobu od EU.

VÝROBKY Z BRAMBOR

V marketingovém roce 2001/02 se do České republiky dovezlo ve výrobcích z brambor po přepočtu 116 234 t brambor, zatím co přepočtený vývoz brambor ve výrobcích byl opět nízký 20 955 t. Rozdíl mezi dovozem a vývozem představuje 95 279 t brambor. Přepočet je proveden podle nových koeficientů.

Nejvýznamnější dováženou komoditou z výrobků jsou zmrazené bramborové hranolky, kterých bylo v marketingovém roce 2001/02 dovezeno 22 915,3 t, to je ve srovnání s rokem 2000/01 nárůst o 2 985 t (o 15 %). Tempo nárůstu dovozů v posledních dvou letech je značně vysoké. Údaje celní statistiky u tohoto výrobku nepostihují přesně dovážené množství, neboť hranolky se pravděpodobně dovážejí i pod jinými položkami celního sazebníku. Dovození deklarované ceny jsou u dovozů z některých zemí (Belgie, Polsko, Nizozemí) pod úrovní cen průmyslových výrobců v ČR, kteří nejsou schopni těmto cenám konkurovat. Cena průmyslových výrobců hranolků se v ČR pohybuje okolo 17 Kč/kg, průměrná dovozní cena v marketingovém roce 2001/02 byla pouze 15,82 Kč/kg. Dovozy z Polska a Belgie se uskutečňují za ceny pod 15 Kč/kg.

Vzhledem k příznivějším cenám dovozů nemají naši výrobci šanci uplatnit se na trhu a tím jsou domácí zpracovatelské kapacity nedostatečně využívány. Vývoz 3 571 t je zanedbatelný a představuje jen 14,4 % dovozu. Hranolky se vyváží především do Bulharska, Maďarska a na Slovensko.

Zvýšené dovozy v letošním roce u položek 11051000, tj. mouka, krupice a prášek z brambor a 11052000, tj. vločky, granule a pelety z brambor překročily tříletý průměr dovozů násobený koeficientem 1,25. Proto bylo přistoupeno ke zvláštním ochranným opatřením na základě nařízení vlády č.413/2002 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 332/2002 Sb., kterým se stanoví dodatečné clo na dovoz některých zemědělských výrobků pro kalendářní rok 2002. U položky 11051000 se zvýšilo clo o 5,3 %, z 16 % na 21,3 % a u položky 11052000 o 1,3 %, ze 4 % na 5,3 %. Dodatečná cla mohou dosáhnout maximálně 1/3 smluvního cla dané položky.

Dovoz výrobků z brambor za kalendářní roky 1999 - 2002 v tunách

Název výrobku	Položka celního sazebníku	1999	2000	2001	2002*
Brambory i vařené, zmrazené	0710 10 00	20,7	3,8	14,4	87,0
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	1,8	61,1	125,5	216,7
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	1 521,3	1 282,1	1 359,6	2 418,3
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	2004 10 10	4 592,7	6 495,3	4 715,4	2 820,6
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmrazené	2004 10 91	0,0	0,0	0,8	0,0
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	2004 10 99	15 651,1	16 739,5	21 438,6	20 221,4
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	2005 20 10	290,4	246,6	221,6	777,5
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	152,3	425,1	270,9	79,3
Bramborové výrobky – ostatní	2005 20 80	847,4	1 449,8	1 076,2	755,5

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 31. 10. 2001

Dovoz výrobků z brambor za marketingové roky 1998/99 – 2001/02 v tunách

Název výrobku	Položka celního sazebníku	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Brambory i vařené, zmrazené	0710 10 00	24,2	20,9	15,9	88,7
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	4,8	52,7	70,4	219,8
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	1 760,1	1 046,7	1 494,2	2 366,9
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	2004 10 10	3 380,3	6 166,1	5 515,0	3 711,7
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmrazené	2004 10 91	2,5	0,0	0,0	0,8
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	2004 10 99	16 402,9	16 583,3	19 930,2	22 915,3
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	2005 20 10	377,5	258,8	256,6	664,2
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	213,6	429,8	276,9	118,6
Bramborové výrobky – ostatní	2005 20 80	718,8	1 334,6	1 243,9	920,0

Pramen: Celní statistika

Vývoz výrobků z brambor za kalendářní roky 1999 - 2002 v tunách

Název výrobku	Položka celního sazebníku	1999	2000	20001	2002
Brambory i vařené, zmrazené	0710 10 00	7,5	24,4	0,0	0,0
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	540,0	665,9	608,8	435,4
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	130,5	124,4	107,6	160,4
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	2004 10 10	0,0	0,0	0,0	0,6
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmrazené	2004 10 91	0,7	2,5	0,5	0,8
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	2004 10 99	3 846,4	2 281,5	2 615,5	3 000,5
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	2005 20 10	159,3	212,4	252,4	170,9
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	1 146,1	576,3	373,1	517,3
Bramborové výrobky – ostatní	2005 20 80	96,2	61,3	86,0	149,2

Pramen: Celní statistika

Poznámka: * do 31. 10. 2001

Vývoz výrobků z brambor za marketingové roky 1998/99 - 2001/02 v tunách

Název výrobku	Položka celního sazebníku	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02
Brambory i vařené, zmrazené	0710 10 00	7,5	24,4	0,0	0,0
Mouka, krupice a prášek z brambor	1105 10 00	464,3	616,3	669,7	559,9
Vločky, granule a pelety z brambor	1105 20 00	115,2	113,3	114,1	163,0
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	2004 10 10	0,1	0,0	0,0	0,5
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmraz.	2004 10 91	0,0	3,2	0,5	0,3
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	2004 10 99	3 833,5	2 151,4	2 322,3	3 571,3
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	2005 20 10	168,9	196,2	232,3	235,4
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	2005 20 20	817,3	714,1	528,2	557,8
Bramborové výrobky – ostatní	2005 20 80	82,3	58,3	72,5	153,8

Pramen: Celní statistika

V roce 2001 zpracoval VÚZE na základě projektu NAZV č. 1006 program 1, tematický okruh A, nazvaný „Vypracování metodiky přepočtu výrobků na základní komodity, s přihlédnutím k systému uplatňovanému v EU“. Stanovené přepočítávací koeficienty (konverzní přepočty) jsou potřebné k výpočtu bilancí základních zemědělských komodit. Pro stanovení koeficientů, platných v ČR bylo nutné použít u těch výrobků, kde je obdobná technologie výroby, systém koeficientů používaných v EU. U výrobků, které jsou specifické pro ČR bylo nutné stanovit koeficienty, odpovídající výrobě v ČR. Na zpracování koeficientů se podílely VÚB Havlíčkův Brod, ÚBS České republiky, Český škrobářský svaz a zástupci zpracovatelského průmyslu.

Přepočty bramborových výrobků na čerstvé brambory

Výrobek	Poměr výrobku k surovině	
	staré koeficienty	nové koeficienty
Brambory i vařené, zmrazené	1:1,15	1:1,9
Mouka, krupice a prášek z brambor	1:6,5	1:6,5
Vločky, granule a pelety z brambor	1:6,5	1:6,5
Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	1:1,15	1:1,9
Brambory ve formě mouky, krupice, vloček, zmrazené	1:3	1:6,5
Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	1:2,2	1:3,3
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	1:6,5	1:6,5
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, v hermetických obalech, vhodné pro okamžitou spotřebu	1:4,5	1:4,2
Bramborové výrobky – ostatní	1:2,2	1:3

Pramen: VÚZE

PŘÍLOHA č. 1

Celní sazby a celní kvóty včetně preferencí, které ČR poskytuje při dovozu brambor a výrobků z nich v roce 2002:

Brambory sadbové – 0701 10 00

Celní sazby WTO: všeobecná 10,0 %, smluvní (pro členy WTO) 3,2 %

Poskytované preference: EU, Maďarsko, Polsko, Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko, Estonsko a Litva – 0 % bez množstevního omezení

Brambory k výrobě škrobu – 0701 90 10

Celní sazby WTO: všeobecná 166 %, smluvní (pro členy WTO) 100 %

Celní sazba u smluvní kvóty 50 % kvóta 33 583,3 t včetně položky 0701 90 90, která je rozdělena

podle čtvrtletí takto : I. čtvrtletí: 5 000 t
II. čtvrtletí: 15 000 t
III. čtvrtletí: 7 000 t
IV. čtvrtletí: 6 583,3 t

Poskytované preference:

EU 6 % v rámci kvóty 15 000 t včetně položky 0701 90 90

Maďarsko 10 % kvóta 15 000 t včetně položky 0701 90 90

Polsko 15 % bez množstevního omezení, včetně položky 0701 90 90

Brambory rané – 0701 90 50 10 (od 1. 1. do 15. 5.)

Celní sazby WTO: všeobecná 10 %, smluvní (pro členy WTO) 0,0 %

Brambory rané – 0701 90 50 20 (od 16. 5. do 30. 6.)

Celní sazby WTO: všeobecná 10,0 %, smluvní (pro členy WTO) 8,5 %

Preference: Polsko 0,0 % bez množstevního omezení

Brambory ostatní – 0701 90 90

Celní sazby WTO: všeobecná 166,0 %, smluvní (pro členy WTO) 100 %

Celní sazba u smluvní kvóty: 50,0 % kvóta 33 583,3 t včetně položky 0701 90 10, dělení kvóty viz. výše

Poskytované preference:

EU 6,0 % v rámci kvóty 15 000 t, včetně položky 0701 90 10

Maďarsko 10,0 % kvóta 15 000 t, včetně položky 0701 90 10

Polsko 15,0 % bez množstevního omezení, včetně položky 0701 90 10

Slovinsko 30,0 % kvóta 6 000 t

Bulharsko 50,0 % kvóta 500 t

Výrobky z brambor

Brambory vařené, mražené bez příměsí – 0710 10 00

Celní sazby WTO: všeobecná 9,0 %, smluvní (pro členy WTO) 0,0 %

Mouka, krupice a prášek z brambor – 1105 10 00

Celní sazby WTO: všeobecná 19,0 %, smluvní (pro členy WTO) 16,0 %

Poskytované preference: Maďarsko, Polsko, Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko – 15,0 % bez množstevního omezení

Vločky, granule a peleta z brambor – 1105 20 00

Celní sazby WTO: všeobecná 6,0 %, smluvní (pro členy WTO) 4,0 %

Bramborový škrob – 1108 13 00

Celní sazby WTO: všeobecná 96,8 %, smluvní (pro členy WTO) 80,0 %

Celní sazba u smluvní kvóty 63,4 %, kvóta 5 t

Brambory vařené, jinak neupravené – 2004 10 10

Celní sazby WTO: všeobecná 51,0 %, smluvní (pro členy WTO) 18,5 %

Preference: Polsko 5,0 % bez množstevního omezení

Maďarsko 10,0 % bez množstevního omezení

Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček – 2004 10 91

Celní sazba WTO: všeobecná 51,1 %, smluvní (pro členy WTO) 18,5 %

Preference: Polsko 5,0 % bez množstevního omezení

Maďarsko 10,0 % bez množstevního omezení

Brambory ostatní – mražené, včetně přísad – 2004 10 99

Celní sazby WTO: všeobecná 51,0 %, smluvní (pro členy WTO) 18,5 %

Preference: Polsko 5,0 % bez množstevního omezení

Maďarsko 10,0 % bez množstevního omezení

Brambory konzervované ve formě mouky, šrotu nebo vloček – 2005 20 10

Celní sazby WTO: všeobecná 53,0 %, smluvní (pro členy WTO) 18,7 %

Preference: Maďarsko 0 % v rámci kvóty 600 t pro položky 2005 10, 20, 51, 59, 60.

Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, hermeticky uzavřené, vhodné pro okamžitou spotřebu – 2005 20 20

Celní sazby WTO: všeobecná 53,0 %, smluvní (pro členy WTO) 18,7 %

Preference: Maďarsko 0 % v rámci kvóty 600 t pro položky 2005 10, 20, 51, 59, 60.

Ostatní konzervované brambory, nemražené – 2005 20 80

Celní sazby WTO: všeobecná 53,0 %, smluvní (pro členy WTO) 18,7 %

Preference: Maďarsko 0 % v rámci kvóty 600 t pro položky 2005 10, 20, 51, 59, 60.

Dextriny – 3505 10 10

Celní sazby WTO: všeobecná 95,0 %, smluvní (pro členy WTO) 80 %

Celní sazba u smluvní kvóty 52,0 % kvóta 3 211,8 t, včetně položek 3505 10 50 a 3505 10 90

Poskytované preference včetně položek 3505 10 50 a 3505 10 90: EU, ESVO, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko, Lotyšsko, Litva, Estonsko, Izrael, Turecko, Chorvatsko 0 % bez množstevního omezení

Esterifikované a etherifikované škroby – 3505 10 50

Celní sazby WTO: všeobecná 63,5 %, smluvní (pro členy WTO) 53,5 %

Smluvní kvóty a preference stejné jako u dextrinů

Ostatní modifikované škroby – 3505 10 90

Celní sazby WTO: všeobecná 105,5 %, smluvní (pro členy WTO) 89,0 %

Smluvní kvóty a preference stejné jako u dextrinů

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících méně než 55 % takových látek – 3809 10 10

Celní sazby WTO: všeobecná 19,0 %, smluvní (pro členy WTO) 3,0 %

Poskytované preference včetně položek 3809 10 30, 10 50, 10 90: EU, ESVO, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko, Lotyšsko, Litva, Estonsko, Izrael, Turecko, Chorvatsko – 0 % bez množstevního omezení

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 55 %, ale méně než 70 % takových látek – 3809 10 30

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 70 %, ale méně než 83 % takových látek – 3809 10 50

Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 83 % takových látek – 3809 10 90

Celní sazby WTO a preference stejné jako u položky 3809 10 10